

COT | Instituut voor Veiligheids- en Crisismanagement
an Aon company

Evaluatie Shining Spring 2018

Mei 2018

Inhoudsopgave

1	Inleiding	2
1.1	Aanleiding	2
1.2	Veranderingen in de nucleaire sector	2
1.3	Aanpak evaluatie.....	3
1.4	Leeswijzer	4
2	Over de oefening.....	5
2.1	Inleiding.....	5
2.2	De voorbereiding van de oefening	5
2.3	Opzet oefening.....	5
2.4	Scenario	7
3	Tijdljn.....	8
3.1	Tijdljn SITRAP en melding EPZ	8
3.2	Tijdljn opschaling.....	8
3.3	Tijdljn kritieke momenten en beluiten	8
3.4	Responscel Rijk en België	10
4	Observaties per thema	11
4.1	Melding, alarmering en opschaling	11
4.2	Bovenregionale coördinatie en samenwerking	13
4.3	Afstemming en informatie-uitwisseling	14
4.4	Vraagregie regionaal – nationaal (pilot)	17
4.5	Communicatie (opschaling, afstemming, samenwerking, snelheid)	19
4.6	Afstemming over technische- en meetinformatie	21
4.7	Functioneren van de afzonderlijke teams	23
5	Overkoepelende indrukken en leerpunten	27
5.1	Toelichting.....	27
5.2	Overkoepelende observaties en leerpunten	27
5.3	Aanbevelingen	29
	Bijlagen	32
	Bijlage 1 Tijdljn.....	33
	Bijlage 2 Lijst van afkortingen	38
	Bijlage 3 Overzicht deelnemers.....	41
	Over het COT	48

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Nederland bereidt zich op verschillende manieren actief voor op een mogelijk nucleair incident. Op 7 februari 2018 heeft in het kader van deze voorbereiding de regionale nucleaire oefening plaatsgevonden. Deze oefening vormt het eerste deel van de Nationale Nucleaire Oefening (hierna: NNO) 'Shining Spring'. Het tweede deel (de nationale oefening) vond plaats op 16 en 18 april 2018. De beide oefeningen worden georganiseerd door het Departementaal Crisiscoördinatie Centrum van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (hierna: DCC IenW)¹ en het Ministerie van Justitie en Veiligheid (hierna: JenV), in samenwerking met de veiligheidsregio's Zeeland en Midden- en West-Brabant, de Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming (hierna: ANVS) en het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (hierna: RIVM). Doel van het NNO traject is het gehele systeem van nucleaire crisisbeheersing, van regio tot Rijk, te beoefenen en te evalueren. Op basis van nationale en internationale richtlijnen geldt een verplichting om regelmatig te oefenen. De laatste grote gezamenlijke oefening ('Indian Summer') werd gehouden in oktober 2011. Het COT Instituut voor Veiligheids- en Crisismanagement heeft de regionale oefening mede voorbereid, begeleid en geëvalueerd.

Leren van oefeningen gebeurt op verschillende manieren, niveaus en momenten. Voorbeelden van leermomenten zijn ervaringen tijdens de oefening, maar ook in de voorbereiding van de oefening (de 'Roadmap') waarin kennis over het nucleaire domein tussen veel deelnemers is gedeeld. Het reflecteren en leren wordt verder versterkt door teamevaluaties, collegiale feedback en uitwisselingen tussen organisaties. In deze rapportage beschrijven we de voorbereiding en het verloop van de oefening en presenteren we observaties en leerpunten. De evaluatie gaat onderdeel uitmaken van de totaalevaluatie van de gehele NNO.

1.2 Veranderingen in de nucleaire sector

Tot 2015 waren de diverse overheidstaken en kennis over de nucleaire sector verspreid over verschillende instanties. Op 1 januari 2015 is de ANVS opgericht met als doel het bundelen van de kennis en kunde en te voldoen aan de verplichting uit de IAEA-verdragen en EU-regelgeving om een zelfstandige autoriteit ('regulatory body') op te zetten. Vanaf 1 augustus 2017 is de ANVS een zelfstandig bestuursorgaan (ZBO). Daarnaast heeft per 1 mei 2015 een departementale herindeling plaatsgevonden waarbij de verantwoordelijkheid voor nucleaire veiligheid en stralingsbescherming en de verantwoordelijkheid voor de Kernenergiewet van de Minister van Economische Zaken zijn overgegaan naar de Minister van Infrastructuur en Milieu, nu Infrastructuur en Waterstaat.

Ook de nucleaire crisisorganisatie is veranderd: de Eenheid Planning en Advies nucleair (EPAn) is in 2017 omgevormd tot de adviesstructuur Crisis Expert Team straling en nucleair (CETsn). Het CETsn is samengesteld uit de ANVS Crisisorganisatie (ANVS CO) en het Radiologisch en Gezondheidskundig Expertise Netwerk (RGEN). Het CETsn levert advies voor radiologische maatregelen aan regionale en nationale besluitvormers. De departementale vertegenwoordiging in het EPAn is verplaatst naar het Interdepartementaal Afstemmingsoverleg (IAO, het voormalig Adviesteam, AT).

Onder andere naar aanleiding van deze veranderingen zijn in 2017 de nucleaire plannen (het Nationaal Crisplan Stralingsincidenten, het NCS Responsplan, het Crisiscommunicatieplan

¹ Het verschuiven van de verantwoordelijkheid voor het nucleaire domein vanuit de minister van Economische Zaken (EZ) naar de minister van Infrastructuur en Milieu (IenM) per 1 mei 2015, maakt dat de minister van IenM (in het nieuwe kabinet: de staatssecretaris van I&W) verantwoordelijk is geworden voor een adequaat voorbereide Nationale Nucleaire Crisisbeheersingsorganisatie. Het DCC IenW vult deze verantwoordelijkheid in. DCC IenW coördineert het nationale OTO-programma (Opleiden, Trainen en Oefenen). Dit bestaat uit het reguliere OTO-programma, aanvullende OTO-modules en een tweetal nationale oefeningen (regionaal en nationaal) in 2018.

Stralingsincidenten en het algemeen rampbestrijdingsplan (Stralingsincidenten van de veiligheidsregio's Zeeland en Midden- en West-Brabant) gewijzigd.

1.3 Aanpak evaluatie

Belangrijke uitgangspunten voor de evaluatie waren:

- De observatie en evaluatie zijn gericht op leren en verbeteren.
- De focus ligt op de kwaliteit van de gehele crisisketen en niet op mono-aspecten of personen.
- Het evaluatieverslag is niet alleen het sluitstuk van de regionale oefening en een jarenlang programma, maar ook het startpunt van verdere verbetering in de nucleaire crisisketen.

Het COT heeft voor de deelnemende teams observatieformulieren opgesteld op basis van de vooraf vastgestelde oefendoelen:

1. Oefenen en toetsen van het melden en alarmeren.
2. Oefenen en toetsen van de bovenregionale coördinatie / samenwerking.
3. Oefenen en toetsen samenwerking tussen deelnemende teams.
4. Oefenen en toetsen informatiemanagement regionaal - nationaal.
5. Oefenen en toetsen vraagregie regionaal - nationaal.
6. Oefenen en toetsen van de afspraken rond communicatie in de regio en de verantwoordelijkheidsverdeling met Rijk.
7. Beoefenen en toetsen van de afstemming, samenwerking, opschaling en snelheid van communicatie.
8. Oefenen en toetsen van de afstemming bij het meten.
9. Oefenen en toetsen van de afstemming binnen de operatie en ROT / RBT.
10. Oefenen en toetsen van het functioneren van de afzonderlijke teams.

Deze oefendoelen zijn verder uitgesplitst in evaluatievragen. De observatieformulieren zijn tijdens de oefening gebruikt en ingevuld door de observatoren in het veld. Per team heeft daarnaast direct na de oefening een korte evaluatie/hotwash plaatsgevonden. Ook hebben deelnemers na de oefening een online enquête ontvangen waarin zij hun ervaringen konden delen.² De opgestelde sitraps en adviezen van de deelnemende teams, LCMS, CalWeb en ICAweb uitdraaien en besluitenlijsten zijn in de evaluatie meegenomen. Aanvullend hebben we bij het opstellen van dit evaluatierapport gebruik gemaakt van relevante planvorming zoals het Nationaal Crisisplan Stralingsincidenten (NCS), het Responsplan NCS, het Crisiscommunicatieplan Stralingsincidenten en het Algemeen Rampbestrijdingsplan Stralingsincidenten (arbpSI).

In deze evaluatie hebben we vanwege de overlap enkele oefendoelen geclusterd.

3. Oefenen en toetsen samenwerking tussen deelnemende teams	+	4. Oefenen en toetsen informatie management regionaal – nationaal	=	Afstemming en informatie-uitwisseling
6. Oefenen en toetsen van de afspraken rond communicatie in de regio en de verantwoordelijkheidsverdeling met Rijk	+	7. Oefenen en toetsen van de afstemming samenwerking, opschaling en snelheid van de communicatie	=	Communicatie (opschaling, afstemming, samenwerking, snelheid)
8. Oefenen en toetsen van de afstemming bij het meten	+	9. Oefenen en toetsen van de afstemming binnen de operatie (metingen, etc., gesimuleerd) en ROT / RBT	=	Afstemming over technische- en meetinformatie

² Na de oefening hebben de deelnemers digitaal een evaluatieformulier ontvangen. Inmiddels hebben wij begrepen dat deze niet door iedereen is ontvangen. De totale respons vanuit de responscellen was 25 personen, vanuit alle deelnemers 50 en vanuit België 12. De uitkomsten uit deze evaluaties hebben we meegenomen in deze evaluatie.

1.4 Leeswijzer

In deze rapportage lichten we eerst kort de achtergrond en opbouw van de oefening toe (hoofdstuk 2). We beschrijven hierin ook de voorbereiding op de oefening, het gebruikte scenario en kritieke momenten en besluiten tijdens de oefening. In hoofdstuk 3 presenteren we observaties en leerpunten per thema/oefendoel. We beschrijven eerst het beoogd effect (wat willen we zien met betrekking tot dit oefendoel/thema in de oefening?) en daarna beschrijven we wat we hebben gezien tijdens de oefening en komen we tot observaties en leerpunten. Daarna presenteren we in hoofdstuk 4 de overkoepelende observaties en leerpunten en doen we gerichte aanbevelingen.

2 Over de oefening

2.1 Inleiding

Het doel van de regionale oefening is het systeem van nucleaire crisisbeheersing, inclusief de vernieuwde plannen, te beoefenen en te evalueren. In dit hoofdstuk beschrijven we kort de voorbereiding van de oefening en de opzet van de oefening (deelnemende teams en uitgangspunten). Daarnaast geven we een samenvatting van het scenario dat de basis vormde van de oefening en beschrijven we kort de belangrijkste momenten en besluiten tijdens de oefening.

2.2 De voorbereiding van de oefening

De betrokkenheid bij de voorbereiding van de regionale oefening start voor het COT in augustus 2017. De werkzaamheden zijn belegd bij verschillende werkgroepen. De werkgroep regio is verantwoordelijk voor het ontwerpen van de oefendoelen, het schetsen van de kaders voor de oefening, het draaiboek, het scenario en de vaststelling van de observatieformulieren op basis van de oefendoelen. De architecten van het technische scenario zijn EPZ, ANVS en RIVM op basis van vooraf vastgestelde randvoorwaarden en uitgangspunten. De kerngroep heeft het scenario en het draaiboek voor de oefening vastgesteld. De werkgroep communicatie is verantwoordelijk voor de uitwerking van de communicatie over de oefening en de communicatie in de oefening. De werkgroep evaluatie is verantwoordelijk voor het organiseren van de totaalevaluatie van de NNO.

In de werkgroepen zijn alle deelnemers van de oefening vertegenwoordigd: DCC IenW, ANVS, Veiligheidsregio Zeeland, Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant, NCTV (enkel in de werkgroepen communicatie en evaluatie), EPZ, RIVM (namens de deelnemende organisaties van het RGEN), Rijkswaterstaat en LOCC. Bij de uitwerking van het scenario zijn tevens het NCC en een vertegenwoordiging van de departementen Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV), Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en Defensie betrokken. De oefenopzet is vervolgens gedeeld en besproken met een vertegenwoordiging van de Belgische partners. De kerngroep NNO monitort de voortgang binnen de werkgroepen en rapporteert aan de stuurgroep NCS (opdrachtgever van het gehele NNO traject).

2.3 Opzet oefening

In de voorbereiding van de oefening is er voor gekozen om de oefeningen Rijk en regio van elkaar te splitsen. Dit heeft er in geresulteerd dat op 7 februari 2018 de regionale partners en de kennisinstellingen hebben geoefend. Om hen een zo realistisch mogelijke oefenervaring te geven, is er voor gekozen de nationale partners zitting te laten nemen in de responscel. Dit heeft als gevolg dat niet alle aspecten van de respons beoefend zijn, zoals de afstemming tussen het nationale niveau en het regionale niveau. Ook de afstemming op nationaal/federaal niveau tussen Nederland en België is niet beoefend. De opzet van de oefening heeft geleid tot het niet inrichten/activeren van een aantal onderdelen uit de crisisplannen. Hierdoor is op dat punt een kunstmatige bestuurlijke muur ontstaan. De samenwerking tussen nationaal en regionaal zat wel in de oefening als het gaat om het aansluiten van expertise vanuit nationaal niveau op de regionale respons. In de responscel is de nationale inbreng gesimuleerd.

Onderstaande paragraaf schetst een beeld van de deelnemende teams, de deelnemers in de responscel en de uitgangspunten die in de opzet van de oefening zijn gehanteerd. Voor een totaal overzicht van alle deelnemende teams en functionarissen zie bijlage 3.

Deelnemende teams De regionale oefening kent qua deelnemende teams de volgende opzet:

- bronregio veiligheidsregio Zeeland (stafsecties, ROT en RBT);
- effectregio veiligheidsregio Midden- en West Brabant (stafsecties, ROT en RBT);
- het CETsn (gevormd door het RGEN en de ANVS CO);
- federale diensten van de Gouverneurs van Antwerpen en Oost-Vlaanderen (provinciaal niveau).

Tijdens de regionale oefening is daarnaast voor het eerst, bij wijze van pilot, gewerkt met de rol van regionale vraagregisseur. Bij het beoordelen van deze rol en werkwijze is meegewogen dat het een pilot betreft.

Een andere pilot was de inzet van de Bestuurlijke Verbindingschakel (BVS) in Zeeland (RBT). Eén (er zijn meerdere) hoofdingenieur-directeur Rijkswaterstaat (HID RWS) vervult de rol van BVS namens IenW.³ De BVS is een verbindende schakel (liaison) op bestuurlijk niveau tussen ministerie en veiligheidsregio, met name in de warme fase. De BVS fungeert als aanspreekpunt namens het ministerie voor de voorzitter van de veiligheidsregio en de CvdK en als eenduidig aanspreekpunt voor beleidskernen (DG-en) per vakdepartement. Op die manier schakelt de BVS tussen nationale bestuurslagen en regionale bestuurslagen (de veiligheidsregio). Het doel van het inzetten van de BVS is te komen tot betere informatiedeling, afstemming en coördinatie tussen crisisactoren ten behoeve van betere samenwerking.

Responscellen Tijdens de regionale oefening is gewerkt met drie responscellen die tegenspel bieden voor de deelnemende teams:

- responscel Regio (EPZ, Rijkswaterstaat, Evides, ziekenhuizen, landbouwsector, politie, etc.);
- responscel Rijk (vraagregisseur Rijk, VWS, EZ, DOC Defensie, NCC, etc.);
- responscel Communicatie (communicatie EPZ, DCO IenW, pers/media, ANVS, etc.)
- responscel België (CGCCR en FANC binnen beperkte Belgische nationale crisiscellen: evaluatiecel, beleidscel en informatiecel (nationaal niveau)).

Uitgangspunten De opzet van de regionale oefening komt voort uit de volgende uitgangspunten/ontwerpkeuzes:

- Er is geen sprake van nationale regie tijdens de regionale oefening. Er vindt tijdens de oefening wel afstemming en informatie-uitwisseling plaats met het Rijk middels de responscel.
- Het scenario van de regionale oefening loopt door in de nationale oefening. Met andere woorden: waar de regionale oefening stopt, gaat de nationale oefening verder op 16 april 2018.
- Het scenario start getrapt. Dit betekent dat sommige teams vanwege hun rol eerder worden geactiveerd dan andere. Deelnemers ontvangen voorafgaand aan de oefening een aankondiging met de werkwijze tijdens de oefening.
- Complete en kwalitatief goede startbeelden zijn gereed (waar nodig) voor aanvang van de oefening Regio, zodat de teams een goede start kunnen maken.
- Technische (tussentijdse) rapportages zijn van te voren uitgewerkt om een goede doorloop van de oefening te waarborgen.
- Er wordt gewerkt met een dynamische oefenomgeving, zodat deelnemers het effect van hun handelen kunnen ervaren. Om dit zo goed mogelijk te bereiken is er een script opgebouwd uit sleutelgebeurtenissen en -besluiten, met bewegingsvrijheid en enige ruimte voor improvisatie.
- Het scenario ondersteunt gericht de sleutelmomenten middels meteorberichten, meetresultaten en andere 'technische' informatie evenals injects die maatschappelijke effecten en omgevings sentiment weergeven.
- De oefening Regio is real-time (een (lange) werkdag) en bevat geen tijdsprongen.
- De afstemming van en met crisiscommunicatie is een belangrijk oefendoel en moet daarom goed worden gefaciliteerd.
- De veiligheidsregio's starten met een (i)ROT en moeten vervolgens verder opschalen naar een (i)RBT. Dat geldt voor beide veiligheidsregio's.
- Tijdens de regionale oefening escaleert het scenario zodanig dat tegen het einde van de oefening opschaling naar nationaal niveau logisch en natuurlijk is. Gedurende de dag moet er overleg komen tussen regio en Rijk.

³ De pilot met de BVS wordt separaat geëvalueerd.

2.4 Scenario

Tijdens de oefening staat het volgende scenario centraal:

Rond 07.15 uur wordt een melding gedaan door de Elektriciteit Produktiemaatschappij Zuid-Nederland (hierna: EPZ alias de kerncentrale in Borssele) van een ongeluk bij het splijtstofopslagbassin (SOB). Door een omgevallen steiger vindt een explosie plaats in het *containment* van de kerncentrale, waarbij één of meer splijtstofelementen beschadigd zijn geraakt door een onderdeel van de steiger. Drie medewerkers zijn gewond en besmet geraakt. Twee medewerkers gaan naar het ziekenhuis in Goes en één gaat naar Leiden. Daarnaast heeft de explosie een beschadiging veroorzaakt aan het SOB waardoor het koelwater in het SOB langzaam weg loopt. De splijtstofstaven kunnen hierdoor op termijn droogvallen. EPZ probeert het gat te dichten en het water in het SOB aan te vullen.

Het incident wordt direct opgemerkt door de media die meelesen op de website P2000 en de ambulances op het terrein van EPZ signaleren. EPZ verricht acties om het gat te dichten. Het incident, in combinatie met een storing van het filtersysteem (de filters staan open waardoor de vrijgekomen nucliden kunnen ontsnappen), veroorzaakt tussen 9.45 en 10.15 uur een kleine lozing. Deze kleine lozing is qua radiologische impact zo laag dat de interventiewaarden niet worden overschreden. Tegelijkertijd groeit de media-aandacht voor het incident aanzienlijk en sluiten de eerste deskundigen aan op diverse mediakanalen.

Het lukt EPZ niet om het lek te dichten en het SOB aan te vullen. De dreiging neemt verder toe. Als gevolg hiervan escaleert de situatie in de middag. Om 13.00 uur wordt een *site emergency* afgeroepen omdat de splijtstofstaven droog komen te staan. Een kernsmelt dreigt en er ontstaat een sterk signaal dat een (grotere) lozing niet te vermijden is. Om 14.30 uur ontvangt de regio de melding *off site emergency* en een inschatting met tijdstip van de verwachte gecontroleerde en gefilterde lozing. Deze zal gaan plaatsvinden in de aankomende nacht. De onrust onder bewoners groeit en de eerste bewoners nemen zelf al voorzorgsmaatregelen. Er zijn vragen vanuit milieugroepen, omliggende bedrijven en de media. Zelfverklaarde experts doen op tv hun verhaal. Zorgpartners krijgen aanhoudend vragen over het innemen van jodiumprofylaxe.

3 Tijdlijn

Dit hoofdstuk bevat een samenvatting van de gebeurtenissen tijdens de oefening op 7 februari 2018. In onderstaande paragrafen worden de belangrijkste gebeurtenissen en de kritieke momenten en besluiten in tabelvorm weergegeven. Een uitgebreide tijdlijn is te vinden in bijlage 1.

3.1 Tijdlijn SITRAP en melding EPZ

Tijdens de oefening worden de deelnemende teams gevoed met technische informatie vanuit EPZ. Op onderstaande tijden hebben zij nieuwe informatie over de gebeurtenissen in de centrale ingebracht:

Tijd	Melding en classificatie EPZ
07.15 uur	Melding EPZ: explosie bij de kerncentrale. Meer informatie volgt
08.30 uur	SITRAP 1: classificatie emergency stand-by
09.30 uur	SITRAP 2: classificatie emergency stand-by
10.45 uur	SITRAP 3 EPZ Nieuwe classificatie: Plant emergency
12.00 uur	SITRAP 4 EPZ: Classificatie: plant emergency
13.00 uur	SITRAP 5 EPZ vanuit responscel: Classificatie: site emergency
13.15 uur	Geplande OEFEN-INGREEP: CETsn wordt geïnformeerd over de off-site emergency en ontvangt SITRAP 6 vanuit de EPZ. Classificatie: off-site emergency
14.30 uur	SITRAP 6 EPZ naar VR Classificatie: off-site emergency

3.2 Tijdlijn opschaling

Bij de tijdlijn van de opschaling moet rekening worden gehouden met het feit dat het een aangekondigde oefening betrof. Een aantal deelnemende teams zat tijdens de start van de oefening al bij elkaar. Mogelijk heeft dit invloed gehad op de snelheid en wijze van opschaling van de teams. Enkel de opschaling van de deelnemende teams is in onderstaande tijdlijn opgenomen.

Tijd	Activatie team
07.30 uur	Flexibel opschalen kernteam ROT Zeeland
07.46 uur	Alarmering CETsn
07.50 uur	Alarmering en activering RGEN
08.15 uur	CETsn actief
08.32 uur	GRIP 2 VR Zeeland
09.30 uur	Eerste ROT Zeeland
10.23 uur	GRIP 2 VR MWB
10.30 uur	Belgische regionale en nationale deelnemers geactiveerd
11.45 uur	GRIP 5 door voorzitter veiligheidsregio Zeeland
12.08 uur	GRIP 5 wordt overgenomen door VR MWB
13.00 uur	Eerste RBT Zeeland & eerste RBT MWB

3.3 Tijdlijn kritieke momenten en besluiten

Kritieke momenten en besluiten zijn die momenten en die besluiten die een situatie een bepaalde kant op (kunnen) sturen. Ze kunnen er voor zorgen dat een situatie minder complex of juist complexer wordt of een situatie laten escaleren of de-escaleren. In onderstaande tabel geven we een overzicht van die momenten en besluiten (zowel voorzien als onvoorzien) uit de oefening.

Tijdstip	Actie
08.27 uur	Eerste communicatiebericht VR Zeeland. ⁴ Bij de centrale van de EPZ aan de Zeedijk bij Borssele heeft door een ongeval een explosie plaatsgevonden. Hulpdiensten zijn onderweg, nadere informatie volgt. - VR Zeeland 07 Feb 2018 - 08:27
08.30 uur	Gedurende de ochtend wordt door de VR Zeeland de regionale vraagregisseur geïnstalleerd. ⁵
08.32 uur	GRIP 2 VR Zeeland.
09.05 uur	ANVS informeert CGCCR door middel van telefonisch contact en aanvullende mail met informatie.
09.25 uur	Eerste persstatement van burgemeester Dijksterhuis (BM Borsele) via de Veiligheidsregio Zeeland, activatie zeelandveilig.nl.
09.33 uur	Eerste communicatiebericht ANVS. ⁶ 07 Feb 2018 - 09:33 Incident bij kerncentrale Borssele Er heeft een incident plaatsgevonden bij de kerncentrale Borssele. Voor meer informatie hierover kunt u contact opnemen met de Veiligheidsregio Zeeland: https://www.zeelandveilig.nl/veiligheidsregio-zeeland (https://www.zeelandveilig.nl/veiligheidsregio-zeeland).
09.56 uur	Eerste communicatie tweet vanuit België over de opschaling van de Belgische crisisorganisatie.
10.15 uur	Lozing gedetecteerd op meetnet NMR.
10.52 uur	CETsn informeert IAEA vanwege classificatie plant emergency en 2 ^o SITRAP.
11.15 uur	Advies CETsn tot opschalen NKC.
11.45 uur	GRIP 5 door voorzitter Veiligheidsregio Zeeland: Grip 5 o.a. vanwege besluit in België. In Brussel is besloten om de maatregel schuilen voor te bereiden onder de Belgische bevolking. Het besluit is aanleiding voor contact tussen de minister en voorzitter VRZ. Minister stemt af met Belgische collega en pleit voor afgestemde maatregelen tussen Vlaanderen, VRZ en VRMWB.
12.08 uur	GRIP 5 wordt overgenomen door VR MWB.
12.52 uur	Eerste eigen communicatie bericht vanuit VR MWB over de effecten in MWB.
13.15 uur	Geplande OEFEN-INGREEP: CETsn wordt geïnformeerd over de off-site emergency en ontvangt SITRAP 6 vanuit EPZ. Classificatie: off-site emergency.
13.30 uur	Activatie publieksinformatienummer door de VR Zeeland en MWB i.v.m. Borssele
13.59 uur	CETsn informeert Duitsland en Luxemburg. ⁷
14.15 uur	OEFEN-INGREEP: Nadat er vanuit de VR Zeeland meerdere keren contact wordt opgenomen met de minister in de responscel over het contact en de afstemming met België, wordt er besloten het contact door middel van een oefen-ingreep ⁸ tot stand te brengen. Dit met het oog tot het behalen van het oefendoel, afstemmen en informatiedeling met alle betrokken spelers.
14.28 uur	VZ CETsn neemt de classificatie off-site van EPZ over en adviseert op te schalen tot nationaal niveau (ICCb en MCCb).
14.30 uur	Persbericht verstuurd door België
14.59 uur	Zesde en laatste advies CETsn aan DCC IenW, VRZ, NCC FO, Celeval en bestuur ANVS: - Maatregelen graasverbod en sluiten kassen voorbereiden, inclusief crisiscommunicatie, in Noord-Oost-tot Oostelijke richting (sector 2, 3 en helft van vier conform het rampenbestrijdingsplan Zeeland) tot aan de Duitse grens. Het vrijkomen van radioactieve stoffen wordt verwacht om 24.00 uur gedurende 7 uur. - Voorbereiden directe maatregelen: <ul style="list-style-type: none"> • Evacuatie: hoeft niet te worden voorbereid • Schuilen: in een zone van 35 km ten NO-O (sector 2 en 3) van de kerncentrale. • Jodiumprofylaxe: Tablet moet voor de start van het vrijkomen van radioactieve stoffen worden ingenomen. Streeftijd tussen 22.00 en 24.00 uur.

⁴ Gedurende de ochtend plaatst de veiligheidsregio regelmatig Twitter updates.

⁵ De regionale vraagregisseur neemt geen deel aan het ROT en is derhalve niet aangesloten op de centrale registratie van de calamiteit. Ten behoeve van de evaluatie zijn aanvullend vragen gesteld aan de regionale vraagregisseur om zijn rol wel een onderdeel te laten zijn van de totale verslaglegging.

⁶ Gedurende de oefening plaatst de ANVS in totaal vier berichten.

⁷ Melding heeft niet daadwerkelijk plaatsgevonden omdat beide landen geen onderdeel waren van de oefening.

⁸ Door de oefenleiding is het contact tussen VR Zeeland en België tot stand gebracht.

	<ul style="list-style-type: none"> • Kinderen in een zone van 35 km ten NO-O (sector 2 en 3) van de kerncentrale • Volwassenen in een zone van 5 km ten NO-O (sector 2 en 3) van de kerncentrale. <ul style="list-style-type: none"> - NKC moet in actie komen. NKC moet communiceren over: <ul style="list-style-type: none"> • Off-site emergency • Het voorbereiden van maatregelen - Informeren IAEA (doormelden aan België, Luxemburg en Duitsland) via USIE - Actief communiceren zie NIEUWE communicatieboodschap.
15.54 uur	Publicatie gezamenlijk persstatement veiligheidsregio MWB, Zeeland en België.
16.00 uur	<p>Kritiek besluit RBT Zeeland:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Besluit tot directe maatregelen schuilen en jodium profylaxe in een kring van 30km in zone in de sector 2, 3, 4 en 5 op basis van verschillende meteo. - Evacuatie verminderd zelfredzamen in volgend BT en besluit voor 17:00 uur i.v.m. voorbereiding. - Departementen verantwoordelijk voor indirecte maatregelen verzoeken deze uit te voeren zoals in de planvorming opgenomen binnen het verwachte depositiegebied. - ROT wordt verzocht scenario's voor langere termijn te maken.
16.30 uur	Persconferentie in de oefening waarbij er door zowel de BM van Borssele, VZ Veiligheidsregio Zeeland en directeur Publieke Gezondheid Veiligheidsregio Zeeland de pers te woord wordt gestaan.

3.4 Responscel Rijk en België

DCC IenW zit gedurende de oefening in de responscel. Zij bieden tegenspel met onder andere de nationale vraagregisseur en ze coördineren de binnenkomende informatiestromen. Tevens hebben zij gedurende de oefening de rol om het CETsn te faciliteren en nemen zij deel in een IAO dat in de responscel wordt gesimuleerd. DCC IenW heeft tijdens de oefening in de responscel zeven informatieberichten opgesteld die worden gedeeld met de het departement. De minister van IenW (die is nagespeeld in de responscel) is gedurende de oefening verschillende keren benaderd door de voorzitter van de veiligheidsregio Zeeland.⁹ De afstemming betrof met name de opschaling naar GRIP 5 en de afstemming met België (zie 11.45 en 14.15 uur in bovenstaande tijdlijn).

Gedurende de dag zijn in België diverse maatregelen ambtelijk voorbereid. De belangrijkste maatregelen die België gedurende de dag ambtelijk heeft voorbereid zijn:

- Het schuilen van personen in het getroffen gebied tot een afstand van 100 km (as: 80 graden, hoek: 15 graden).
- Het innemen van jodium in datzelfde gebied.
- Verbod op consumptie (as: 80 graden, hoek: 25 graden) tot maximaal 155 km van het getroffen gebied.

Tijdens de oefening wordt niet tot het daadwerkelijk uitvoeren van deze maatregelen besloten.

⁹ Na afloop van de oefening is door de werkgroep aangegeven dat dit de staatssecretaris had moeten zijn.

4 Observaties per thema

In dit hoofdstuk presenteren we de belangrijkste observaties per thema. We benoemen steeds kort wat het beoogde effect is zodat we vervolgens gericht kunnen schetsen hoe dit tijdens de oefening is verlopen (op hoofdlijnen) en wat de leerpunten zijn.

4.1 Melding, alarmering en opschaling

Beoogd effect De melding, alarmering en opschaling leidt ertoe dat relevante partijen tijdig en conform afspraken geïnformeerd zijn over de ontstane situatie zodat zij in staat zijn hun responsrol tijdig te kunnen uitvoeren. Dit geldt zowel voor de crisisbeheersingsstructuur als voor de (internationale) nucleaire kolom.

Verloop tijdens de oefening

Start oefening 07.15 – melding EPZ

De eerste melding komt vanuit EPZ (in de responscel) richting de meldkamer in Veiligheidsregio Zeeland (VRZ). Hierna wordt door EPZ het ANVS Crisisloket geïnformeerd. Het ANVS Crisisloket (belegd bij het NCC) alarmeert telefonisch de ANVS procesmanager CETsn. EPZ informeert tevens de burgemeester van Borsele. De melding gaat vervolgens langs twee parallelle lijnen lopen: VRZ meldt het incident door naar Veiligheidsregio MWB (VR MWB), alarmeert de meldkamer in Gent (België) en informeert het NCC. VR MWB alarmeert de meldkamer in Antwerpen. Tegelijkertijd besluit de voorzitter CETsn na ontvangst van de melding van EPZ het CETsn, inclusief RGEN, te alarmeren en activeren. De permanentie CGCCR is geïnformeerd per telefoon en mail, net als het DCC IenW. Het CETsn stuurt het eerste advies waarin staat dat het CETsn is opgeschaald aan het DCC IenW, NCC FO, VRZ, het bestuur ANVS en CELEVAL. Een liaison vanuit de ANVS sluit aan bij EPZ.

Het eerste situatierapport en GRIP 2

De ontvangst van het eerste situatierapport van EPZ met de melding 'emergency standby' leidt tot de activering van een kern ROT bij VRZ. De Operationeel Leider (OL) kiest ervoor om gebruik te maken van flexibele opschaling. In het kern ROT sluiten de OL, communicatie, de Algemeen Commandanten (AC's) en een nucleaire adviseur van de Brandweer aan. Na het eerste kernoverleg wordt opgeschaald naar GRIP 2. De opschaling naar GRIP 2 valt nagenoeg samen met de ontvangst van de melding 'plant emergency'. Dit bevestigt voor de regio de keuze om op te schalen. Een eerste volledig ROT vindt plaats om 09.30 uur.

Een uur na de opschaling naar GRIP 2 door VRZ schaal ook VR MWB op. Op initiatief van de OL en met goedkeuring van de overige ROT leden wordt om 10.23 uur - direct na opkomst van het team - opgeschaald naar GRIP 2. Dit met de motivatie dat er sprake is van een 'emergency standby' die naar alle waarschijnlijkheid erger wordt en gelet op de opschaling van VRZ. De OL VR MWB neemt na de opschaling contact op met de OL VRZ om de opschaling in MWB te delen en om eerste afspraken te maken zoals 'regelmatig contact houden' en 'vragen zoveel als mogelijk via de liaison en informatiemanager laten lopen'. Tot slot wordt de opschaling in MWB in LCMS gezet. De opschaling wordt telefonisch gedeeld met Zeeland.

Na activering van het CETsn worden alle teams geactiveerd: het RGEN alarmeert de benodigde organisaties, geeft om 09.00 uur een eerste situatierapport af en is om 10.00 uur compleet. De CETsn adviezen worden per e-mail vanuit ICAweb verstuurd en vervolgens ook naar de communicatiecontactpersonen bij VRZ, DCO en ANVS backoffice via de communicatieadviseur van het CETsn. Het eerste advies wordt om 08.40 uur door CETsn gestuurd. Het eerste advies van het CETsn wordt met het ROT in Zeeland via de regionale vraagregisseur en het DCC IenW gedeeld.

Binnen het CETsn bestaat onbegrip over het afgeven van een INES classificering¹⁰ door EPZ in het eerste sitrap, wanneer er nog geen duidelijkheid is over het verloop van het ongeval. De ANVS Taskforce geeft aan dat alleen de ANVS bevoegd is om deze te classificeren en kiest er bewust voor in dat stadium nog geen INES-inschaling in de sitrap op te nemen.

GRIP 5

Om 11.45 uur wordt door VRZ vanuit GRIP 2 opgeschaald naar GRIP 5. De opschaling naar GRIP 5 gebeurt nog vóór de ontvangst van de melding '*site emergency*'. Het besluit tot opschalen wordt genomen door de voorzitter VRZ. Reden voor de opschaling naar GRIP 5 zijn de geruchten over een besluit in België om de maatregel schuilen voor te bereiden, de ontstane maatschappelijke onrust en de wens om interregionaal te kunnen afstemmen, mede omdat MWB zou werken aan scenario's. De maatregel schuilen voorbereiden betekent in de praktijk dat ambtelijk scenario's en maatregelen worden verkend. VRZ interpreteert dit echter als zichtbaar maatregelen voorbereiden. Het besluit is aanleiding voor contact tussen de minister (in de responscel) en de voorzitter VRZ. De meldkamer van VRZ deelt het besluit met VR MWB en registreert het in LCMS.

De melding GRIP 5 leidt tot activering van het RBT in VRZ en VR MWB. De voorzitters van de regio's hebben contact over de opschaling. De opschaling leidt tot vragen bij de leden van het RBT in MWB omdat er nog geen gedeeld beeld bestaat over de reden van opschaling. De technische aanleiding voor de opschaling leidt namelijk nog niet tot impact in de Brabantse regio: er wordt niet voorzien dat directe maatregelen genomen moeten worden. Ook wordt niet voorzien dat de situatie mogelijk nog andere effecten heeft.

Internationale notificatie

De Belgische evaluatiecel (CELEVAL) wordt vanaf de eerste melding geïnformeerd door het CETsn en later vindt technische informatie-uitwisseling plaats tussen de evaluatiecel en het CETsn (ANVS CO en RGEN). De ANVS CO doet om 10.52 uur de eerste melding aan de IAEA door middel van een Standard Report Form (SRF). Hierna is de IAEA nog drie keer geïnformeerd door middel van een SRF. De ANVS CO besluit na ontvangst van de melding *off-site emergency* om 13.15 uur de IAEA te informeren doormiddel van een General Emergency Notification, dit gebeurt om 15.20 uur.

Observaties en leerpunten

- De alarmering is conform de verschillende deelplannen tijdig doorgegeven aan alle belanghebbenden. Ook de doormelding naar de internationale organisaties door het CETsn is tijdig gedaan.
- De flexibele opschaling is prettig voor de veiligheidsregio's omdat zo op maat kan worden bijgestuurd. VRZ heeft bewust tijd genomen voor reflectie in plaats van direct op te schalen naar GRIP 2.
- De technische specificaties voor opschaling in het arbpSI worden door de BT's van de veiligheidsregio's als te beperkt ervaren. Er zijn meer redenen voor opschaling dan enkel de classificaties vanuit EPZ. Zo komen gedurende de oefening de (vrees voor) maatschappelijke onrust en het handelen van België (en vooral de zichtbaarheid van voorbereidingen en maatregelen) naar boven als redenen om verder op te schalen. Als er op meerdere plaatsen scenario's worden ontwikkeld, wordt nagedacht over maatregelen en mogelijk wordt gecommuniceerd, is coördinatie niet alleen wenselijk maar ook noodzakelijk.
- Nog vóór de classificatie '*site emergency*' wordt het besluit genomen op te schalen naar GRIP 5. Dit besluit wijkt af van wat er in het arbpSI staat: bij een '*plant emergency*' wordt voorbereid op een indicatieve GRIP 2 situatie. GRIP 4 is hierbij door de veiligheidsregio's niet in overweging genomen of afgekondigd. Bestuurlijk gezien was er de gevoelde noodzaak af te stemmen met MWB en met België. Hierbij past bestuurlijke, interregionale coördinatie. Gekozen is voor GRIP

¹⁰ De INES-schaal (International Nuclear and Radiological Event Scale, Internationale schaal van nucleaire gebeurtenissen) werd ingevoerd in 1990 door het Internationaal Atoomenergieagentschap (IAEA), zodat er naar het publiek gecommuniceerd kon worden over de ernst van een kernongeval of incident in een (civiele) nucleaire installatie. Er zijn zeven niveaus op de Ines-schaal: 7 – Grootschalig ongeval, 6 – Ernstig ongeval, 5 – Ongeval met bredere gevolgen, 4 – Ongeval met plaatselijke gevolgen, 3 – Ernstig incident, 2 – Incident, 1 – Onregelmatigheid, 0 – Onregelmatigheid zonder gevolgen voor de veiligheid.

5. Andere varianten, zoals bestuurlijke afstemming tussen de voorzitters zonder opschaling naar GRIP 5 en al dan niet met opschaling naar GRIP 4 in ieder geval Zeeland is niet expliciet overwogen. De classificatie GRIP 5 met als doel bovenregionale coördinatie had in dit geval ook in gezamenlijkheid met VR MWB genomen kunnen worden.

- Als gevolg van het opschalen naar GRIP 5 komt ook het RBT van VR MWB aan zet terwijl er voor hen nog geen strategische besluiten voorliggen. Vanuit de operationele voorbereiding door het ROT in VR MWB worden geen dilemma's ingebracht die reden zijn tot een RBT. Ook in MWB hadden andere opties kunnen worden overwogen. Er is niet per se een RBT nodig in deze situatie, maar deels door de oefenopzet en het besluit van VR Zeeland geforceerd. Desondanks is afstemming vanuit de voorzitter VRZ met de voorzitter VR MWB een mogelijkheid en heeft het RBT een eigen strategische focus waarbij ze aandacht hadden kunnen hebben voor de verwachte scenario's en maatschappelijke onrust.
- Er is tijdens de oefening een aantal keer verwarring over wie de INES-classificatie vaststelt/verkendigt. EPZ doet vanaf het eerste sitrap een INES-voorstel, terwijl het ongeval nog in ontwikkeling is. ANVS Taskforce besluit dat het te vroeg is en geeft geen INES af. ANVS Taskforce had hierbij gevolgd moeten worden, conform het NCS Responsplan.

4.2 Bovenregionale coördinatie en samenwerking

Beoogd effect De samenwerking tussen bron- en effectregio leidt tot afgestemde, passende en tijdige besluiten, zowel op tactisch als strategisch niveau. Hierbij wordt in ieder geval aandacht besteed aan scenario's, duiding en externe communicatie.

Verloop tijdens de oefening

- De voorzitter VRZ legt een eerste keer contact met de voorzitter VR MWB na het besluit tot opschalen naar GRIP 5. De gewenste bovenregionale en internationale afstemming was de aanleiding voor de opschaling. De GRIP 5 opschaling leidde in de responscel tot verwarring. GRIP 5 is geen nationale opschaling maar werd door sommigen wel zo geïnterpreteerd.
- De operationele samenwerking en informatievoorziening bestaat uit telefonisch contact tussen de OL in Zeeland en de OL in MWB, en LCMS. De liaison van MWB sluit bij het derde ROT VRZ aan, maar dit leidt niet tot een intensievere samenwerking. Het leidt wel tot de constatering dat er wisselende beelden zijn, maar het lukt gedurende de oefening niet om deze beelden samen te voegen. De contacten tussen de beide OL's komen moeizaam tot stand.
- Namens de provincie Oost-Vlaanderen zit een liaison in het RBT Zeeland. Het is niet direct duidelijk wat de best passende bestuurlijke lijn is met België en via welk nummer. Uiteindelijk loopt het contact via de gouverneur van Oost-Vlaanderen.
- De voorzitter VRZ legt enkele malen contact met de minister van IenW, vooral om aan te dringen op afstemming met België. De afstemming gaat over de voorbereiding van maatregelen, de reikwijdte van de maatregelen en de zichtbaarheid en communicatie. De maatregelen in België lijken verder te gaan dan de maatregelen in Nederland (dit komt deels doordat er gedurende de oefening een misverstand ontstond en er gebruik werd gemaakt van verschillende brontermen).
- In de oefening wordt niet besloten tot een gecombineerd overleg van de beide ROT's en/of de beide RBT's. Er is tijdens de oefening door VRZ geen gebruik gemaakt van de voorbereide videoconference-verbinding met MWB.
- De voorzitters van VRZ en VR MWB hebben gedurende de oefening enkele malen contact. Ook de burgemeester van Borsele luistert mee met enkele contactmomenten. De voorzitters spreken af dat Zeeland in de lead is, ook qua communicatie en dat Zeeland input zal geven aan MWB als het gaat om handelingsperspectief voor bewoners.
- In het contact tussen voorzitters is er niet direct een gedeeld beeld over de reden voor opschaling. De voorzitter VRZ geeft aan dat hij onder andere heeft opgeschaald omdat MWB werkte aan een worst case scenario en hij het belangrijk vond dat er afstemming over is. De voorzitter VR MWB was niet op de hoogte van deze scenario's.

Observaties en leerpunten

- De voorzitter VRZ heeft een leidende en regierol gepakt in de bovenregionale afstemming. Dit werkte goed.
- In het regionaal rampbestrijdingsplan (arbpSI) wordt uitgegaan van de mogelijkheid van een gecombineerd ROT (een IROT) en een gecombineerd RBT (IRBT). Tijdens de oefening is hier geen gebruik van gemaakt en heeft afstemming plaatsgevonden tussen de voorzitters van de ROT's en tussen de voorzitters van de RBT's. Er is brede behoefte aan een meer flexibele invulling van de afstemming, zoals contact tussen de voorzitters, het werken met liaisons en/of het werken met een videoconference-verbinding.
- Op het moment dat er afstemming is tussen de voorzitters RBT verloopt deze soepel en effectief. In dit overleg is gezamenlijk geduid en zijn steeds afspraken gemaakt over hoe samen te werken. De afstemming blijft echter beperkt tot een tweetal telefoontjes.
- De afstemming tussen de ROT's verloopt minder effectief. Er is beperkt contact geweest tussen de OL's. Er waren geen vaste, afgestemde momenten voor contact, ook de aanwezigheid van de liaison vanuit MWB bij het ROT in Zeeland leidde niet tot een intensievere samenwerking, terwijl deze rol tot doel heeft om de samenwerking te versterken.
- Er zijn verschillende beelden over wat een IRBT en IROT precies is. In het RBT Zeeland wordt uitgegaan van een regelmatige afstemming. In de praktijk is deze afstemming minder intensief.
- Uit de oefening blijkt dat de wijze van invullen van GRIP 5 nog niet voor iedereen helder is. Belangrijk is vooral het centraal stellen van de situatie en niet de structuur. Om af te stemmen en samen te werken is niet per se een GRIP 4 in twee regio's nodig en ook niet per se een RBT. Soms kan contact tussen de voorzitters volstaan.
- Het belangrijkste leerpunt is het belang van flexibiliteit en een gedeeld beeld bij wat de interregionale afstemming moet opleveren. Hierbij kan ook worden geleerd van eerdere ervaringen zoals de ervaringen rond de stroomstoring in Noord-Nederland. Naast het inzicht dat soms operationele coördinatie volstaat en er geen GRIP 5 nodig moet zijn om interregionaal te coördineren, voegen wij hier de les aan toe dat ook indien er bestuurlijke coördinatie nodig is, dit in verschillende gradaties kan: een gecombineerd IRBT is de meest vergaande vorm en contact tussen voorzitters de meest lichte variant. Hierbij hoeft geen automatisme van een RBT te zijn. De situatie moet leidend zijn.
- In de oefening is duidelijk geworden dat de verschillen in de uitwerking tussen België en Nederland bij een werkelijk incident tot uitdagingen leiden. In de oefening overweegt België maatregelen te treffen in een groter gebied dan in Nederland. Dit komt deels doordat er gedurende de oefening een misverstand ontstond en er gebruik werd gemaakt van verschillende brontermen, maar dit is ook een risico in een daadwerkelijke situatie. Ook communicatief brengt dit voorspelbare knelpunten met zich mee.
- Het belangrijkste leerpunt in de interregionale afstemming met België is dat er wordt voorzien in een plek waar opschaling op hetzelfde bestuurlijke niveau wordt voorzien. Op het moment van de oefening is er geen mogelijkheid voor de regionale bestuurders om besluiten af te stemmen met de Belgische collega's. De gouverneur in België heeft geen mandaat om te besluiten tot het nemen van maatregelen en de Belgische nationale overheid hanteert het principe dat zij niet afstemmen met de veiligheidsregio's maar met de nationale crisisorganisatie van Nederland (iedereen spreekt met zijn tegenhanger (homologen principe) in zijn crisisfunctie).

4.3 Afstemming en informatie-uitwisseling

Beoogd effect Partijen hebben tijdig de benodigde en gevalideerde informatie met elkaar gedeeld, om tot een gedeeld begrip en daardoor tot adequate besluiten te komen.

Verloop tijdens de oefening

Afstemming en informatie-uitwisseling algemeen

- Informatie-uitwisseling binnen de regionale en nationale crisisstructuur vindt plaats via LCMS (hierin worden onder andere bestuurlijke besluiten vastgelegd) en via de actiecentra.
- Informatie-uitwisseling tussen de experts van het RGEN, EPZ en de Veiligheidsregio's vindt plaats door middel van CalWeb. De ANVS CO maakt gebruik van ICAweb. Het CETsn werkt

gedurende oefening op locatie bij het DCC IenW. Daar is gedurende de ochtend een storing waardoor niet elk lid van het CETsn kon starten met werken.

- Het RGEN heeft verschillende keren contact met de evaluatiecel in België, voornamelijk per mail en enkele keren per telefoon.
- Interbestuurlijk wordt vanuit VRZ aan een gemeenschappelijk beeld gewerkt in de regelmatige calls (met België en met de voorzitter van het RBT in MWB). RBT MWB heeft na afstemming geen eigen lijn met de België maar laat dit contact lopen via VRZ.
- Informatie blijkt soms multi-interpretabel. Zo gaat het RBT van VR MWB ervan uit dat een mogelijk "pufje" om 13.00 uur plaatsvindt, terwijl VRZ ervan uit gaat dat dit 1.00 uur in de nacht is. VRZ gaat ervan uit dat ROT MWB zich voorbereid op evacuatie en worst case scenario, terwijl ROT MWB hier alleen over spreekt. Hetzelfde geldt voor de voorbereidingen die in België worden getroffen: op verschillende momenten blijkt 'voorbereidingen treffen voor schuilen' opgevat te worden als 'besluit om te schuilen is genomen'.
- De vergadercyclus is wel gedeeld tussen de ROT's. Desondanks komt het voor dat de OL in Zeeland geen contact kon krijgen met de OL in MWB omdat die in vergadering is en vice versa. De vergadercyclus lijkt dus niet op elkaar afgestemd te zijn.

Afstemming en informatie-uitwisseling tussen de regio's en het CETsn

- De informatie-uitwisseling tussen het CETsn en de regio's verloopt door middel van de regionale vraagregisseur. Hoewel adviezen door het CETsn worden verstuurd aan de vraagregisseur in de regio wordt geen terugkoppeling ontvangen vanuit de regio. Ook heeft het CETsn geen toegang tot LCMS. Daarnaast is er tussen het RGEN en de nucleair adviseurs van de regio's ook informatie uitgewisseld via CalWeb en telefonisch. De communicatieadviseur CETsn verzorgt de informatie-uitwisseling met de communicatiecontactpersoon bij VRZ.
- Het RBT MWB ontvangt de informatie vervolgens via de OL. De informatie die wordt ingebracht in het RBT MWB betreft voornamelijk technische informatie over het ongeval en de mogelijke uitstoot. De reactie van bevolking maakt maar beperkt deel uit van de informatie overdracht. De onrust is in de media komt wel aan bod.
- Rechtstreeks informatie-uitwisseling ontbreekt doordat er geen directe lijn tussen het CETsn en het ROT is voorzien binnen VRZ. De opgestelde adviezen vanuit het CETsn worden hierdoor niet ingebracht en zijn gedurende de oefening geen basis geweest voor de besluiten van het RBT Zeeland.
- De regionale vraagregisseur sluit in Zeeland niet aan in het ROT. In de actiefases (tussen de vergaderingen) heeft hij contact met de OL, de nucleair adviseur van VR Zeeland en de procesmanager van het CETsn. Vooraf is tussen het CETsn en de regionale vraagregisseur afgesproken dat het contact met de vraagregisseur loopt via de plaatsvervangend voorzitter CETsn. De OL brengt de informatie vervolgens in het ROT in. Deze link met het CETsn (via de vraagregisseurs en via de adviseur nucleair) wordt door het ROT als omslachtig ervaren en een onafhankelijke duiding van de situatie bij EPZ wordt gemist. Daarnaast ervaren zowel het ROT als RBT dat EPZ de nucleair adviseurs van VRZ niet goed duidelijk kunnen maken wat het verwachte verloop van de situatie zal zijn en met name wat de concrete effecten daarvan (kunnen) zijn op de bevolking. Er wordt veel over de situatie in de reactor gesproken maar veel minder over wat wanneer vrij komt en wat dat betekent.

Afstemming en informatie-uitwisseling tussen de regio's en België

- België (provinciaal niveau) heeft toegang tot LCMS. Dit is van toegevoegde waarde omdat de betrokken partijen zich op deze manier een beeld kunnen vormen van wat er zich in Nederland afspeelt. Duiding van de informatie door de liaison in het RBT is wel cruciaal.
- CC-Fed (federaal niveau) heeft geen toegang tot LCMS.
- Informatie-uitwisseling tussen VRZ en België vindt plaats via een bestuurlijk telefoongesprek met de deelnemers in Brussel. Dit vergt aanvankelijk zoeken naar wie er moeten worden geraadpleegd. Er loopt een contactlijn met de gouverneur van Oost-Vlaanderen, maar die blijkt niet bevoegd te zijn om directe maatregelen te nemen, zie het eerdere punt in paragraaf 4.2. In de oefening kon dit niet verder worden doorlopen vanwege de splitsing tussen regionaal en nationaal.

- Het CC-Fed hoort via CC-Prov (Oost-Vlaanderen) dat VRZ geen maatregelen neemt, maar de informatie over de argumentatie achter dit besluit ontbreekt. Het CC-Fed wil hierover graag afstemmen met het NCC in Nederland, maar in de regionale oefenopzet is niet in interactie met het NCC voorzien.
- Het ROT en RBT MWB hebben geen contact met België. In afstemming met VRZ wordt afgesproken dat Zeeland verantwoordelijk is voor het bestuurlijk contact met de Belgische partners.

Observaties en leerpunten

Afstemming en informatie-uitwisseling tussen Nederlandse partijen

- De bestuurlijke samenwerking en informatie-uitwisseling tussen de regio's, nationaal niveau (in de responscel) en België is zeer summier. Voor MWB blijft het bijvoorbeeld beperkt tot een telefoontje naar de commissaris van de Koning en twee telefoontjes naar de voorzitter van veiligheidsregio Zeeland.
- De informatie-uitwisseling vanuit het CETsn richting de evaluatiecel verloopt volgens procedure.
- Een directe informatielijn van het CETsn voor de ROT's en RBT's is wenselijk voor een onafhankelijke duiding van de situatie. Deze lijn loopt nu via de regionale vraagregisseurs. Het advies komt onvoldoende aan bod in het ROT en RBT.
- De gedeelde informatie in LCMS is niet voor alle teams helder en biedt ruimte voor interpretatie. De nucleaire informatie (die erg technisch is) en de argumentatie en interpretatie die er aan gegeven wordt (terecht genuanceerd) vraagt om meer toelichting in LCMS. De verslaglegging van de ROT en RBT vergaderingen vraagt om meer tijd en aandacht na afloop van de vergadering. Een mondelinge toelichting is nu nog noodzakelijk om de verslagen te kunnen duiden.
- Het CETsn heeft geen toegang tot LCMS en wordt ook niet om toelichting gevraagd. Het CETsn toegang verlenen tot LCMS kan ertoe leiden dat zij direct in dat systeem het advies kunnen plaatsen en de regio's kunnen adviseren over de duiding.
- Het werken aan het verkrijgen van een gezamenlijk beeld is lastig. Door het gebruik van verschillende systemen en het feit dat informatie over verschillende schijven gaat, lukt het de verschillende partijen niet om tot een gemeenschappelijk beeld te komen. Het overkoepelend vaststellen van een gedeeld beeld vindt niet plaats. De planvorming bevat veel informatie maar biedt, naast de technische afspraken, weinig houvast als het gaat om afstemming en het delen van informatie.
- Daarnaast wordt in de teams beperkt doorgevraagd naar de betekenis van maatregelen en van de voorbereiding hiervan: is de voorbereiding zichtbaar? Wordt deze gecommuniceerd? Etc. Dit zou een manier kunnen zijn om te toetsen of tussen partijen hetzelfde beeld bestaat.

Informatie-uitwisseling met België

- De nucleaire- en crisisbeheersingstaal blijkt vatbaar voor misinterpretatie. Dit komt bijvoorbeeld naar voren in argumentatie achter het besluit om op te schalen naar GRIP 5: het voorbereiden van maatregelen wordt geïnterpreteerd als het uitvoeren van maatregelen. Ook de ongevalsclassificaties van beide landen zijn niet helemaal hetzelfde: België heeft de IAEA classificaties overgenomen (namelijk 'alert', 'facility emergency', 'site area emergency' en 'general emergency'). In Nederland wordt gewerkt met de classificaties 'Emergency standby', 'Plant emergency', 'Site emergency' en 'Off-site emergency'.
- Omdat in België het incident op federaal niveau wordt afgehandeld, terwijl in Nederland het nationale niveau maar deels in deze oefening een rol speelt, is de crisisbeheersing niet congruent in optreden, contacten en niveaus. Dit komt deels door de oefenopzet maar ook doordat er voor een voorzitter van de veiligheidsregio geen gelijk (homoloog) gremium is in België met dezelfde bevoegdheden. Deze beperktheid is in het arbpSI ook niet meegenomen.
- Zowel de Belgen als de Nederlanders krijgen tijdens de oefening het verwijt 'te hard te gaan' of zaken 'te onderschatten'. Los van het feit dat voorgestelde maatregelen tot stand komen op basis van gekwalificeerde adviseurs en gedegen kennis die over grenzen dus danig kunnen

verschillen, worden Europese principes (zoals HERCA WENRA)¹¹ om te komen tot congruente maatregelen niet toegepast.

- De liaison van Oost-Vlaanderen is alleen aanwezig geweest in het RBT van Zeeland. Daardoor is waardevolle informatie van het ROT Zeeland niet in het crisisteam van Oost-Vlaanderen terecht gekomen. Ook in het ROT van MWB wordt het ontbreken van een directe lijn tussen het ROT en de teams in België (provincies Antwerpen en Oost-Vlaanderen) als een gemis ervaren.
- Er bestaat een duidelijke wens om maatregelen tussen Nederland en België af te stemmen, maar het lukt niet om de juiste gesprekspartner/platform te vinden. De, door de oefenomstandigheden, ontbrekende lijn met het nationale niveau (het NCC) is in België als gemis ervaren, aangezien dat (voor het CC-Fed) de meest logische communicatielijn is. Leidend principe voor de informatielijnen tussen België en Nederland is dat alleen gelijkwaardige organisaties contact met elkaar hebben. Dit ligt deels aan de oefenopzet maar een directe lijn tussen de CC-Fed en de regionale beslissers is nog niet voorzien.

4.4 Vraagregie regionaal – nationaal (pilot)

In de oefening is de pilot Vraagregie meegenomen. De pilot is in opdracht van het ministerie IenW ontwikkeld en komt voort uit het rapport Eenheid in verscheidenheid¹². In het najaar van 2017 is hiervoor een werkgroep ingesteld. Het doel van de vraagregie is het tijdens een crisis bundelen van de technisch inhoudelijke vragen vanuit regionale en nationale gremia en deze gecentreerd te stellen aan de hiervoor aangestelde experts. De vraagregisseur brengt de antwoorden/adviezen vervolgens weer in in de gremia van de regionale en/of nationale crisisstructuur. Een vertegenwoordiger namens het CETsn kan worden verzocht het advies toe te lichten. Er is sprake van één regionale vraagregisseur (met ondersteuner), deze sluit aan bij het ROT in de bronregio, en één nationale vraagregisseur (met ondersteuner).

Beoogd effect

De regionale vraagregie leidt ertoe dat regionale informatie- en adviesvragen gebundeld en geprioriteerd terechtkomen bij de experts en dat de antwoorden en/of adviezen vervolgens ingebracht worden in de regionale crisisstructuur ten behoeve van de inhoudelijke besluitvorming over de maatregelen.

Verloop tijdens de oefening

In Zeeland zijn, conform afspraken over de pilot, drie nucleair adviseurs (NA) ingezet: NA-ROT, NA-backoffice Brandweer en NA-vraagregie (met een ondersteuner).¹³ Ook in VR MWB was een 'vraagregisseur' actief. Dit was echter geen officiële regionale vraagregisseur zoals bedoeld in de pilot, daar is er namelijk maar één van (eventueel met een ondersteuner). Voor de leesbaarheid wordt deze functionaris in dit rapport als 'vraagregisseur' aangeduid. In de responscel IenW is ten behoeve van de regio de rol van nationale vraagregisseur nagespeeld.

De regionale vraagregisseur wordt in VRZ na het besluit tot opschaling geactiveerd. De vraagregisseur zit niet in de buurt van het ROT. Het contact verloopt via de OL en de NA-ROT. De NA-ROT is tijdens de lange vergaderingen niet bereikbaar. Daarom wordt uitgeweken naar de NA-backoffice die fysiek, telefonisch of via mail relevante informatie aan de NA-ROT verstrekt.

De antwoorden en adviezen die via de OL en de nucleair adviseur binnen komen in het ROT geven niet de houvast waar binnen het ROT behoefte aan is. Zij ervaren dat de adviezen van het CETsn achterlopen bij de actuele situatie (die wordt toegelicht door EPZ), waar door de regio geacteerd op moet worden, doordat deze adviezen zijn gebaseerd op informatie van twee uur daarvoor. De informatie die wordt ingebracht in het ROT is hierdoor achterhaald.

¹¹ HERCA WENRA is een vrijwillige methode die wordt gebruikt om de grensoverschrijdende samenwerking te verbeteren gedurende de eerste fase van een nucleair incident. Het is een methode om er voor te zorgen dat incidenten uniform worden aangepakt ongeacht de landsgrens om zo tot een coherente reactie en congruente maatregelen te komen.

¹² Rapport uit 2013 in opdracht van het Veiligheidsberaad en de toenmalige minister van Veiligheid en Justitie.

¹³ Gezien de vele bijkomende activiteiten is in Zeeland de rol gesplitst over meerdere NA's.

Gedurende de oefening worden de adviezen vanuit het CETsn naar de regio's gemaïld vanuit ICAweb. Relevante stralingsgerelateerde informatie uit CalWeb (sitrap van het RGEN, adviezen van het CETsn en de ANVS Taskforce) wordt in MWB door de NA-backoffice geanalyseerd en aan de NA-ROT aangeboden. De regionale vraagregisseur deelt deze adviezen met de nucleair adviseur in het ROT. De NA-vraagregie leidt alle achtereenvolgende CETsn adviezen direct door naar de ROT-backoffice. De NA-ROT-backoffice raakt echter verward door dezelfde volgnummers op de print-outs. Daardoor was het onduidelijk wat het meest recente advies was, waardoor de NA-ROT-backoffice besloot het laatste CETsn-advies niet meer in het ROT te brengen. De juiste volgnummers stonden wel in de verstuurde email berichten naar de regionale vraagregisseur.

Het RBT in Zeeland krijgt positieve terugkoppeling op het feit dat de vragen gesteld zijn maar mist terugkoppeling op de antwoorden en adviezen door de vraagregisseur. Dit heeft te maken met het feit dat de beantwoording van vragen over het algemeen bijna twee uur duurt. Hierdoor is gedurende de oefening bij het RBT de behoefte aan zelfstandig contact met het CETsn groot. Uiteindelijk besluit het RBT Zeeland niet langer te wachten op antwoorden en adviezen maar zelf contact op te nemen met het CETsn.

De 'vraagregisseur' van VR MWB heeft contact met de NA-vraagregie in Zeeland. Op basis hiervan presenteert en duidt de 'vraagregisseur' binnen het ROT MWB het beeld en de impact van het incident. Door de OL wordt de uitleg van de 'vraagregisseur' ingebracht in het RBT.

Leerpunten en observaties

- Voor vraagregie generiek bestaat het rapport 'Eenheid in verscheidenheid'. Echter dit rapport is nog niet praktisch uitgewerkt, er bestaan op dit moment slechts werkafspraken.
- Via CalWeb werden sitrap van het RGEN, adviezen van het CETsn, rapportages van de ANVS CO en de ANVS Taskforce gedeeld. Dit leverde een grote hoeveelheid aan informatie op voor de vraagregisseur, maar ook verwarring m.b.t. de status van al deze informatie.
- Tijdens de oefening is onduidelijkheid ontstaan over via welke distributiekanaal CETsn-adviezen dienden te worden gemonitord. Door de vraagregisseur is ten onrechte CalWeb aangehouden als prioritair netcentrisch medium. Door het CETsn zijn de adviezen echter, juist om verwarring te voorkomen, per mail verstuurd via IcaWeb. Informatie op CalWeb is vaak nog niet gevalideerd en afgestemd. De regio's kunnen die informatie alleen gebruiken om op de hoogte te blijven van ontwikkelingen.
- Het CETsn ontvangt gedurende de oefening geen vragen vanuit de nationale vraagregisseur. Dit is een gevolg van de opzet van de oefening: de nationale vraagregisseur speelt mee in de responscel ten behoeve van de regio. Er kwamen via de nationale vraagregisseur (die contact had met de regionale vraagregisseur) geen vragen door richting het CETsn. In de oefening Rijk is het belangrijk om te observeren of dit contact bijdraagt aan de informatiepositie van het CETsn.
- De pilot vraagregie wordt door de deelnemers aan de oefening vrij negatief beoordeeld. Niet alle gemaakte afspraken worden gevolgd. Dit leidt tot vragen en onduidelijkheid bij de deelnemende teams. De adviezen en antwoorden op de gestelde vragen komen niet door bij de teams die besluiten moeten nemen op basis van de situatie.
- In regio MWB wordt het feit dat de nucleair adviseur en de 'vraagregisseur' dezelfde persoon zijn als prettig ervaren. Dit betreft echter niet de officiële regionale vraagregisseur. De expert kan direct de vertaling maken van de adviezen van het CETsn en kan direct ook een operationele slag maken naar het ROT. Het weghalen van een tussenpersoon scheelt tijd en zorgt voor efficiëntie. Hierbij dient echter de kanttekening te worden geplaatst dat VR MWB als effectregio een kleinere rol had dan Zeeland. In de voorbereiding van de pilot is daarnaast de vraag opgeworpen of de vraagregie zoals die nu is ontworpen zich er wel voor leent om door één persoon uitgevoerd te worden. Gezien de veelheid aan activiteiten is daarom in Zeeland de rol gesplitst over meerdere NA's.
- Bij terrorisme of een incident met gevaarlijke stoffen is er direct expert-to-expert contact vanuit de BT's met de daartoe bevoegde instanties. In het geval van terrorisme is dit de NCTV die kan aansluiten bij een RBT (waarmee tevens de verbinding met de nationale crisisorganisatie wordt gerealiseerd). In dit geval zou het betekenen dat een expert uit het CETsn aansluit bij het RBT

(of andersom) en de extra lijn via de vraagregisseur vervalt. Deze directe lijn zorgt ook voor een verbetering van de duiding van de adviezen.

4.5 Communicatie (opschaling, afstemming, samenwerking, snelheid)

Beoogd effect De communicatiepartijen weten elkaar te vinden en zijn gericht op samenwerking met als doel de gebeurtenissen te duiden, de samenleving informatie te verstrekken en handelingsperspectief te bieden.

Verloop tijdens de oefening

VRZ / VR MWB

- De secties communicatie worden in de regio's al vóór GRIP 2 (Zeeland) en bij GRIP 2 (MWB) geactiveerd.
- Zeeland is als bronregio leidend in de communicatie. MWB herhaalt/plaatst de boodschap van de bronregio. Over de inhoud van de communicatieboodschap vindt regelmatig telefonisch overleg plaats tussen beide voorzitters. Het handelingsperspectief wordt per regio uitgewerkt en vervolgens afgestemd.
- In MWB worden de communicatieboodschappen voorbereid in het actiecentrum communicatie. Afspraken, zoals 'herhalen van boodschap Zeeland', worden besproken in het ROT.
- In Zeeland wordt het beeld van 'de buitenwereld' teruggekoppeld in het ROT. De strategie wordt vervolgens op hoofdlijnen besproken. Het communicatieadvies aan het RBT wordt niet uitdrukkelijk in het ROT besproken.
- Op momenten worden berichten opgesteld die wel in lijn zijn met de uitgangspunten maar waarvan de uitwerking ongelukkig is. Dit is bijvoorbeeld het geval bij het nieuwsbericht "Hoe bereid ik me voor op een nucleaire ramp?"
- De regionale communicatieteams hebben snel de communicatieboodschappen gereed. Dit gaat echter voor sommige partijen zo snel dat zij nog een ander beeld hebben van de situatie. Zo zijn de regionale crisisteams gedurende de ochtend nog een beeld aan het vormen terwijl in de communicatie-uitingen al wordt gesproken van een kernramp.
- Vragen die de regio's niet kunnen beantwoorden worden snel doorgezet naar partijen die mogelijk wel antwoord kunnen geven (zoals de NCTV voor vragen over opzet en terrorisme). Daarnaast lagen Q&A's klaar. Deze zijn ook gebruikt.
- Het communicatieteam van VRZ is zich ervan bewust dat het afkondigen van GRIP 5 uniek is en dat dit om nadere toelichting vraagt. De kans is aanwezig dat dit door burgers als 'grote ramp' geïnterpreteerd wordt. De reden van GRIP 5 is harmonisatie van betrokken partijen (ook om helderheid te scheppen richting de samenleving). De verwachting is dat er veel maatschappelijke onrust ontstaat en het team wil nadrukkelijk laten zien dat zij oog hebben voor de zorgen in de samenleving.
- Het communicatieteam van VRZ vindt dat persoonlijke communicatie belangrijk is in crisistijd en neemt daarom persoonlijke videoboodschappen op van de nucleair expert van VRZ en de burgemeester.

CETsn

- De communicatieteams wachten op de adviezen van het CETsn zodat zij deze kunnen betrekken in de communicatieboodschappen. De teams hebben een eigen mandaat maar er is wel behoefte aan snelle duiding en advies van het CETsn.
- De communicatieadviseur in het CETsn heeft rechtstreeks contact met communicatieadviseurs in de deelnemende teams zodat informatie uit de adviezen direct gedeeld kan worden. Andersom ontvangt de communicatieadviseur van het CETsn de omgevingsanalyses van de VRZ en DCO en deelt deze met DCO/VRZ en backoffice ANVS.
- De crisiscommunicatie-adviezen van het CETsn bevatten sec de informatie om feitelijk te informeren over de gebeurtenissen.

België

- De communicatieadviseur (provincie) in België heeft op gezette momenten contact met zijn counterpart in Zeeland. Er wordt vooral kennis genomen van de huidige situatie. Er vindt geen

duiding plaats van de ernst van de situatie, gedeeld handelingsperspectief, etc. Aangezien er geen analyse was van de sociale media was het moeilijk om een concrete communicatiestrategie op te bouwen. Op het Belgische beleidsniveau (provinciaal en nationaal) was er voldoende aandacht voor de communicatie en voor proactieve acties (standby BE-Alert, contact center, Team D5¹⁴). Tijdens de oefening wordt niet duidelijk of er een communicatiestrategie is in Nederland en op welke wijze België daarop kan aansluiten.

- CC-Fed Communicatie heeft geen rechtstreeks contact met VRZ om de communicatieberichten af te stemmen. De afgesproken informatielijnen zijn ingericht tussen homologe organisaties aan weerszijden van de grens. Voor CC-Fed is het NCC/NKC daarom het Nederlandse aanspreekpunt, en niet VRZ. Er is tussen CC-Fed en communicatieadviseur CETsn wel regelmatig contact geweest om informatie uit te wisselen.
- België besluit tot het voorbereiden van maatregelen. Die voorbereiding is zichtbaar (bijv. vrachtwagens die het gebied in rijden). Dit besluit heeft daarom consequenties; het zorgt ervoor dat de beeldvorming voor de burger in België en Nederland uit elkaar kan gaan lopen. België realiseert zich dat voorbereidende maatregelen zichtbaar zijn en wil dit dan ook toelichten. Het CETsn (communicatie) heeft gevraagd hier even mee te wachten omdat op deze manier de boodschappen van Nederland en België uit elkaar zouden gaan lopen.

Observaties en leerpunten

- Het ontbrak aan duidelijk gedefinieerde rollen op het gebied van crisiscommunicatie. Voor de regionale partners was het beeld en het advies vanuit het Rijk onduidelijk omdat er op het gebied van crisiscommunicatie zowel wordt geadviseerd vanuit het CETsn als vanuit het NKC (indien opgeschaald) en haar voorloper RAT bij DCO IenW. In dit geval kan de verwarring ook zijn ontstaan door de 'knip' in de oefening: het NKC oefende niet mee omdat het een regionale oefening betrof.
- Het verschil in opvattingen over de communicatiestrategie tussen het CETsn en het NKC is duidelijk zichtbaar. Het CETsn heeft in de ochtend geadviseerd het NKC te activeren met de opdracht om publiekelijk te communiceren over het incident, inclusief de opmerking dat het incident onder controle is en de verwachting is dat herstelmaatregelen voldoende zijn om het beheersbaar te houden. Doordat in de regionale oefening het NKC niet heeft mee geoefend, is dit een belangrijke observatie voor de oefening Rijk. Kantekening hierbij is dat wanneer DCO en NKC echt hadden meegespeeld dit advies van het CETsn er waarschijnlijk niet was gekomen omdat DCO-RAT dan ook taken had kunnen uitvoeren en had kunnen afstemmen met VRZ.
- Het tijdstip van communiceren wordt op momenten vertraagd doordat er geen overeenstemming is over de inhoud van de boodschap tussen VR Zeeland en het CETsn. Dit had voorkomen kunnen worden door bijvoorbeeld een aantal zinnen te schrappen die echt niet in lijn waren met een bepaald advies. Door op gezette tijden te communiceren geef je de burger namelijk het gevoel dat de crisisorganisatie *in control* is.
- Aan het einde van de middag heeft een geplande persconferentie plaatsgevonden (georganiseerd door de oefenleiding). In de voorbereiding is beperkt nagedacht over de vraag: 'wat willen we bereiken met een persconferentie? Wat is onze boodschap?' Dit had deels te maken met de beperkte tijd die is genomen om de persconferentie voor te bereiden. Hierdoor kon het ook gebeuren dat er antwoorden werden gegeven die gezien de situatie niet wenselijk waren.
- Er is gedurende de oefening weinig contact geweest tussen VRZ en EPZ. Alleen meteen na het incident heeft de regio contact opgenomen, daarna niet meer. Het is echter belangrijk om alle stakeholders te betrekken bij de communicatiestrategie zodat hier gedurende de situatie geen misverstanden over kunnen ontstaan.

¹⁴ Net zoals bijvoorbeeld de brandweer, civiele bescherming, lokale of federale politie een beroep kunnen doen op andere korpsen als ze een noodsituatie niet kunnen beheren met de eigen materiële en menselijke middelen, kan de discipline "informatie" (discipline 5 voor ingewijden) voortaan ook beroep doen op extra ondersteuning. Het Team D5 kan ingezet worden op verzoek, en onder verantwoordelijkheid van de lokale overheid die bevoegd is voor het crisisbeheer, en dus ter ondersteuning van de lokale D5. Dit sluit niet uit dat de overheden zich blijven voorbereiden, of dat ze onderling afspraken rond samenwerking maken. <https://crisiscentrum.be/nl/inhoud/team-d5-ondersteuning-crisiscommunicatie>

- Wanneer er een verschil ontstaat tussen Belgische en Nederlandse maatregelen dan volgt de Belgische communicatie het Belgische beleid / de Belgische besluiten, en niet de Nederlandse. Dat betekent dat wanneer België andere maatregelen neemt dan Nederland, ook de communicatie tussen beide landen niet gelijk zijn. Het afstemmen van de communicatie betekent dus niet automatisch dat de communicatie uniform is. Het is dus zaak om hier al in de voorbereiding rekening mee te houden en op voorbereid te zijn, bijvoorbeeld door middelen van Q&A's.
- Hoewel de uitgangspunten voor communicatie over het algemeen helder zijn (transparant en volledig communiceren vanaf het moment dat er gealarmeerd wordt, niet alleen informeren maar ook duiden), wordt de communicatiestrategie of het doel van communiceren niet in alle teams (RBT's en ROT's) expliciet besproken of gedeeld.
- Een incident bij een kerncentrale kan, ook als de gevolgen beperkt zijn, leiden tot veel vragen, onduidelijkheid en emoties. Het is daarom belangrijk om de situatie goed te duiden en aandacht te besteden aan de woorden die je gebruikt en het effect dat deze woorden kunnen hebben (in dit geval een verwijzing naar de animatie "Hoe bereid ik me voor op een nucleaire ramp?")

4.6 Afstemming over technische- en meetinformatie

Beoogd effect De verkregen technische- en meetinformatie is tijdig en met de juiste partijen gedeeld, zodat situaties en adviezen opgesteld konden worden.

Verloop tijdens de oefening

Processen binnen het CETsn

Het opstellen en delen van technische informatie binnen het RGEN start bij de ANVS Taskforce (ANVS TF). De ongevalsclassificatie alsmede een eventuele INES inschaling verloopt direct van ANVS TF naar de ANVS CO. Met de bronterm en status van de installaties van ANVS TF en meteogegevens van het KNMI worden door het RIVM verspreidingsberekeningen gemaakt en getoetst aan de interventieniveaus. Daarnaast is het opstellen van een meetstrategie voor de meetcapaciteiten van RIVM, Defensie en de brandweer belegd in het RGEN. Gedurende de oefening voeren zij (fictief) metingen uit en geven zij op basis hiervan een advies/sitrap aan de ANVS CO die zij vertalen naar een CETsn advies richting de regio's en het DCC IenW.

Tussen de ANVS CO, het RGEN, EPZ en de veiligheidsregio's bestaat de afspraak dat alleen mag worden gesproken van 'scenario's' in de zin van 'huidige situatie' en 'verwachte ontwikkeling'. Dit om het scenario-denken te faciliteren zonder dat teams meteen schrikken van 'worst case scenario's' en om te zorgen dat relevante doelgroepen op de juiste maatregelen zijn voorbereid. Hierover ontstaat gedurende de oefening een discussie omdat er aan de ANVS TF wordt gevraagd om tegen deze afspraak in toch een worst case scenario uit te werken.

Een verandering van de ongevalsclassificatie of snelle relevante ontwikkelingen bij EPZ worden tijdig en direct van de ANVS Task Force richting ANVS CO gecommuniceerd en vertaald in de CETsn adviezen.

Het RGEN heeft alle meet- en radiologische informatie vertaald in de situaties en deze via CalWeb beschikbaar gesteld aan de regio's. Zij kregen weinig vragen vanuit de regio over de inhoud van deze situaties. Het RIVM vindt het lastig dat de ANVS TF niet fysiek is aangesloten in het RGEN. Beeldmateriaal wordt gedurende de oefening verzameld en is niet altijd automatisch beschikbaar. Er zijn niet overal standaard kaarten of legenda's bekend.

De ANVS (zowel ANVS CO als TF) is conform afspraken bezig geweest om de afgesproken output (adviezen) te leveren. Deze zijn tijdig en snel binnen de afspraken en verwachte tijden opgeleverd.

De adviezen van het CETsn worden gedurende de dag met de vraagregisseur in VRZ gedeeld via mail vanuit ICAweb. In de regio ontstaat echter onduidelijkheid over via welke distributiekanaal CETsn-adviezen dienden te worden gemonitord. Zij hebben hiervoor uiteindelijk CalWeb aangehouden (zie verder paragraaf 4.4).

Contact met en binnen de regio's

De meetinformatie wordt via CalWeb met de regio's gedeeld. Gedurende de oefening wordt deze informatie in het ROT en RBT in Zeeland geduid door de nucleair expert en/of door de liaison vanuit EPZ. De informatie vanuit EPZ wordt gedurende de oefening naar mate de situatie escaleert steeds meer gewantwoord door de regio's. EPZ wordt niet meer gezien als objectief. De duiding op de meetinformatie vanuit de nucleair experts wordt daarom gewaardeerd. Evenals de adviezen van het CETsn, al wordt de tijdigheid hiervan bekritiseerd.

In VR MWB komt de meetinformatie via de OL binnen bij het RBT. De informatie die hierin doorkomt is voor de crisisteamleden begrijpelijk maar er is behoefte is aan meer concrete informatie zoals het effect op de volksgezondheid. Binnen het RBT is de cirkel en de pluim (het impactgebied) getoond, maar het verschil tussen de twee en de duiding door de nucleair expert kwam op de team niet helder over.

Bij het laatste CETsn advies waar het nemen van directe maatregelen wordt geadviseerd, ontstaat binnen de regio's verwarring over de zones waarvoor deze maatregelen gelden. Er circuleren binnen de regio's twee varianten waarbij maatregelen gelden voor zone 2, 3 en de helft van 4 (bron: zesde advies vanuit het CETsn) of zone 2, 3, 4 en 5 (LCMS regio's). Onduidelijk is waar deze verwarring door is ontstaan.

Contact met België

Gedurende de oefening delen zowel de ANVS CO als het RGEN informatie met België. Dit wordt door de evaluatiecel (CELEVAL) in België ontvangen. De evaluatiecel heeft verscheidene keren contact met RGEN, voornamelijk per email en enkele keren per telefoon, en verschillende informatieberichten van RGEN ontvangen. De evaluatiecel kon op basis van deze informatie virtuele verspreidingskaarten (evaluatie van de mogelijke reële of verwachte gevolgen voor het Belgische grondgebied) maken en geeft de Belgische partners op basis hiervan een advies. Tijdens de oefening is er enige onzekerheid of beide landen met dezelfde meteo-gegevens werkten, omdat de verspreidingskaarten van fictieve lozingen niet geheel overeen kwamen. Enige afwijking kan voortkomen uit het feit dat de landen niet werken met dezelfde modellen en omdat ze andere meteobronnen gebruiken. De e-mails en informatieberichten van het RGEN bevatten voor de evaluatiecel te weinig directe en concrete antwoorden op de gestelde vragen en te weinig (technische) informatie om opvolgvragen (van de Belgische partners) te kunnen beantwoorden.

Observaties en leerpunten

- De adviezen aan de regio's en het DCC IenW zijn tijdig aangeleverd na ontvangst van de sitraps vanuit EPZ, ANVS TF en het RGEN. Echter blijft het een aandachtspunt dat de regio's de adviezen van het CETsn als niet tijdig ervaren (doordat het enige tijd duurt voordat een advies is opgesteld).
- Vice versa heeft het CETsn geen informatie uit de regio heeft gekregen. Zij konden niet meelezen op LCMS en hebben geen ROT sitrap op een andere manier ontvangen.
- Opvallend is dat gedurende de gehele dag door het CETsn weinig vragen zijn ontvangen vanuit de vraagregisseur regio, terwijl de regio wel degelijk vragen over de informatie heeft. Naast de vraagregie is een directie lijn tussen de regio's en het RGEN over de interpretatie van informatie mogelijk sneller dan de lijn via de vraagregisseur. Leerpunt is betere bekendheid van deze lijn te realiseren in de regio en te zorgen dat de nucleair adviseur met het RGEN contact opneemt om meetgegevens te duiden. Op die manier kunnen eventuele onduidelijkheden in het advies ook direct worden geduid.
- Voor de leesbaarheid van de adviezen van het CETsn binnen de regio's is het aan te bevelen:
 - o Een doelgroep van de adviezen aan te wijzen op de startpagina (gericht aan).
 - o Het nieuwe advies bovenaan de pagina te plaatsen en bij de overige adviezen het woord nieuw te verwijderen.
 - o Om secuur de volgnummering aan te passen bij een nieuw advies.
- De ANVS TF is niet fysiek aanwezig in de RIVM crisisruimte in verband met de verandering van ongevalsclassificatie, INES inschaling of snelle technische ontwikkelingen van het ongeval die

onmiddellijk moeten worden ingebracht bij de ANVS CO via de Adviseur Nucleair. Het RIVM vindt het lastig dat de ANVS TF niet fysiek is aangesloten in het RGEN. Een liaison zou de informatie-uitwisseling sterk ten goede komen.

- Zoals al genoemd in paragraaf 4.4 ontstaat er gedurende de oefening in de regio's onduidelijkheid over via welke weg de CETsn adviezen worden ontvangen. Deze worden verstuurd per mail via IcaWeb (de officiële lijn) maar zijn ook beschikbaar via CalWeb (niet de officiële lijn voor de adviezen). De veelheid aan communicatielijnen vergroot de kans op onduidelijkheid en miscommunicatie.

Met betrekking tot de samenwerking met België:

- De procedure met betrekking tot het delen van technische informatie met België (CELEVAL) werkt goed, alhoewel de interactie tussen CELEVAL en homologe Nederlandse partijen beperkt was. Echter zijn er wel verbeterpunten met betrekking tot het effect van het delen van deze informatie. Het delen van deze informatie kan in België leiden tot andere conclusies dan bij de Nederlandse instituten en daardoor tot verschillende maatregelen leiden. Daarnaast heeft CELEVAL geen systematische antwoorden gekregen op de vragen die per mail aan NL-homologen werden gesteld.

Met betrekking tot de duiding van de meetgegevens binnen de regio's:

- De toelichting binnen het RBT over de metingen en impact mag door de technisch expert worden toegespitst op de relevantie. Dit vergt training omdat de expert een vertaling moet kunnen maken naar de strategische besluiten die voorliggen bij het BT.

4.7 Functioneren van de afzonderlijke teams

RBT Zeeland

Het RBT komt tijdens de oefening drie maal bij elkaar in een vrij ruime bezetting. In werkelijkheid zouden er minder deelnemers zijn. De vergaderingen zijn relatief kort waarbij steeds duidelijk is wat er besproken moet worden. De grootste uitdaging blijkt het als RBT helder krijgen wat de verwachte/mogelijke scenario's zijn zodat tijdig besluiten kunnen worden genomen zoals schuilen of - in een uiterste geval - evacueren. Er is sterke behoefte aan duiding van de situatie vanuit CETsn. Een ander hoofdpunt in het RBT is de behoefte aan goede afstemming met België en vooral het komen tot een meer eenduidige aanpak die ook goed kan worden uitgelegd aan de bevolking.

Het RBT is gebaat bij een vergadercyclus die beter is afgestemd op het ROT zodat ook de briefing aan het RBT goed kan worden voorbereid. Ook is duidelijk geworden dat het RBT vroegtijdig inzicht wil in mogelijke scenario's en vooral in sleutelmomenten en – besluiten. Het lukte tijdens de oefening niet om de gevraagde scenario's tijdig op tafel te krijgen. Wel zijn de benodigde besluiten tijdig genomen (schuilen met bijbehorende maatregelen). Een gedeelde les was de behoefte om meer regelmatig te communiceren, zowel regionaal als lokaal. Hierbij past een duidelijke bestuurlijke rolverdeling. Het vroegtijdig richting geven door het benoemen van doelen en uitgangspunten (als houvast bij voorstelbare dilemma's) kan de effectiviteit verder versterken.

De bestaande planvorming biedt beperkt bestuurlijk houvast. Het RBT heeft baat bij een beknopt bestuurlijk kader met doelen en uitgangspunten, sleutelmomenten en – besluiten en een samenvatting van de belangrijkste mogelijke maatregelen. In de voorbereiding is verder winst te behalen door te komen tot een passend format voor de briefing door de OL en nucleair expert die past bij de bestuurlijke behoeften en het ROT helpt om tijdig de gewenste richting te krijgen.

Er blijkt beperkte kennis te zijn over de Wet Veiligheidsregio en de bevoegdheden van de voorzitter van de veiligheidsregio (door op te schalen naar GRIP 5 wordt de stap van activeren van bevoegdheden van de voorzitter VR overgeslagen, artikel 39 Wvr). Dit blijkt uit de discussie die ontstaat over het tekenen van de noodverordening. Dit is ook een aandachtspunt als het gaat om GRIP 5 omdat dit niet betekent dat de voorzitter automatisch ook de bevoegdheden van art. 39 activeert.

De voorzitter heeft besloten om op te schalen naar GRIP 5. Er vindt echter geen IRBT plaats zoals vastgelegd in de plannen. Een voorbereide videoverbinding met RBT MWB wordt niet benut. Deze wijze van afstemming is ook de meest realistische: direct contact tussen voorzitters. Zeker als in een andere regio geen RBT nodig is.

ROT Zeeland

Het ROT Zeeland is professioneel en het vergaderproces verloopt adequaat. Daarnaast heeft het team prettig met elkaar samen gewerkt. Ook zijn ze in staat om dit gedurende de lange dag vol te houden. De rol van de "vraagregisseur" functioneert goed. De vraagregisseur staat in goed contact met de nationale experts en weet middels een presentatie in het ROT de impact van het incident goed te duiden. Desondanks beklijft het gevoel dat het team nooit de hele crisissituatie in zijn greep heeft kunnen krijgen (onder ander door het gevoel van verlies van controle door opschaling naar GRIP 5). Een meer themagerichte (bijvoorbeeld: bron, effect, bredere impact, samenwerking, tijdspad, communicatie) en daardoor meer geordende benadering van de oordeelsvorming kan helpen bij het gestructureerd adresseren van de knelpunten en oplossingen. De OL en de IM kunnen dat beter voorbereiden. Ook het vooruitkijken en scenario-denken zijn aandachtspunten. Het benoemen van kritieke momenten in de tijd en vooruitkijken gebeurt, maar niet gestructureerd (bijvoorbeeld niet op een tijdslijn geplot).

De kennis van de planvorming wisselt en wordt vrij rigide toegepast. De koppeling tussen de classificatie bij EPZ, de opschaling in GRIP en de te nemen maatregelen (direct en indirect én voorbereiden of uitvoeren) wordt wisselend uitgelegd. Zowel in de bestaande planvorming als in het handelen van het ROT lijkt de focus het grootste deel van de oefening gericht op bronbestrijding. Er wordt veel tijd besteed aan het helder krijgen van de situatie bij EPZ. Minder tijd wordt besteed aan de effecten die dat fysiek heeft of kan hebben, de impact die de situatie heeft op de maatschappij (onrust en openbare orde) en de impact die maatregelen hebben. Deze punten zijn allemaal naar voren gekomen en er zijn ook goede en slimme besluiten opgenomen. Toch had hier in verhouding meer tijd kunnen worden besteed. De planvorming is ook niet handzaam op dit vlak. Alles staat en valt met de classificatie van het incident door EPZ/CETsn: bij een bepaalde classificatie horen bepaalde maatregelen.

RBT MWB

Het RBT ziet het nut en de noodzaak om zich voor te bereiden op nucleaire incidenten. Dat blijkt uit de vastgestelde planvorming en de opkomst tijdens de oefening. Ook de nauwe contacten met Zeeland (zowel koude als warme fase) laten zien dat er een hoge bereidheid is om zich zo goed mogelijk voor te bereiden op nucleaire incidenten. Het algemeen rampbestrijdingsplan stralingsincidenten is echter slechts door enkele deelnemers van het RBT bekeken / bestudeerd. Daarmee was de aanwezige kennis van het plan in het team minimaal. Zo is er niet gesproken over directe en indirecte maatregelen en heeft er geen check plaatsgevonden op de bestuurlijke beslissingsmatrix. Het was onduidelijk wat er bedoeld wordt met I-RBT en I-ROT en wat dat betekent voor het RBT en ROT in MWB. Wat opvalt is dat het plan ook niet handig werkt tijdens een incident. Het plan is erg omvangrijk en het is daardoor niet in één oogopslag duidelijk wat van belang is voor het RBT MWB.

De vergadercyclus verloopt gestructureerd. In diverse overleggen wordt afgestemd wanneer het volgende overleg is. Hierbij wordt rekening gehouden met de vergadering van het ROT en wordt afgesproken dat telefonisch overleg tussen de voorzitters van de veiligheidsregio's prioriteit krijgt. Als de voorzitter belt met Zeeland, neemt de burgemeester van Breda de voorzittersrol tijdelijk over. De vergaderingen verlopen gestructureerd, alhoewel de voorzitter hard moet werken om de vergadering gefocust te houden. Deelnemers hebben de neiging veel vragen te stellen die afleiden van de belangrijkste punten. Het team is zich bewust van het feit dat zij effectregio zijn en laat de lead bij Zeeland liggen.

ROT MWB

In het ROT MWB heerst een goede dynamiek en sfeer. Ondanks het ontbreken van structuur en hulpmiddelen weten de ROT leden goed met elkaar samen te werken en zijn de belangrijkste

vraagstukken ter tafel gekomen. Door iets meer met een bestuurlijke bril naar deze vraagstukken te kijken en meer procesmatig te werken kan dit team efficiënter zijn.

Het ROT MWB werkt niet met een vergadercyclus of –klok. De cyclus wordt dus ook niet gedeeld met regio Zeeland of met het eigen RBT. Dit zorgt ervoor dat de OL bij verdere opschaling naar een RBT wordt ‘gekaapt’ door het RBT. Het ROT pakt dit goed op, doordat de AC brandweer bij afwezigheid van de OL de voorzittersrol op zich neemt. Het ROT werkt met de BOB systematiek. Het team gaat echter direct over tot het bedenken van scenario’s, mede doordat zij zich volgbaar opstellen naar Zeeland en de experts. Dit zorgt ervoor dat in de vergadering de BOB systematiek onvoldoende zichtbaar is. Wel wordt elke vergadering kort een rondje beeldvorming (korte update van informatie) gedeeld.

Omdat het ROT volledig afgaat op de adviezen van de vraagregisseur (in afstemming met het CETsn) is het voor MWB snel duidelijk dat het effect op de eigen regio te verwaarlozen zal zijn. De regio richt zich met name op planvorming in het ondersteunen van Zeeland bij evacuatie, het ondersteunen van de eigen hulpdiensten en het nadenken over handelingsperspectief.

RGEN

Binnen het RGEN is veel expertise en oefenervaring aanwezig. De leden van het RGEN vertegenwoordigen de organisaties van het RGEN: RIVM, Defensie, RIKILT, NVIC, Rijkswaterstaat, ANVS TF, KNMI en KWR. De leden kennen elkaar persoonlijk en weten elkaar te vinden voor bilateraal overleg. Alle leden beschikken over een eigen werkplek. De ANVS TF is niet fysiek aanwezig in de RIVM crisisruimte in verband met de verandering van ongevalsclassificatie, INES inschaling of snelle technische ontwikkelingen van het ongeval die onmiddellijk moeten worden ingebracht bij de ANVS CO via de Adviseur Nucleair.

De leden ‘werken naar een sitrap toe’: de voorzitter kondigt het tijdstip voor het opleveren en bespreken van het volgende sitrap telkens aan en zorgt daarmee voor heldere verwachtingen over het aanleveren van informatie richting leden. De voorzitter maakt steeds een rondje langs de leden voor meest actuele informatie en/of duiding. De secretaris controleert de juistheid van gegevens door het stellen van controlevragen/passende formuleringen.

Aandachtspunten om de bestaande processen en procedures te verbeteren zijn:

- Het proactief opstarten van acties door aangesloten kennisinstituten, zoals het proactief meten.
- Het gebruik van eenduidige (vooraf vastgestelde) kaarten en legenda voor de sitrap.
- Het tijdig aanleveren van informatie (prognoses, inschattingen, meetgegevens) en adviezen door aangesloten kennisinstituten voor de sitrap. In de oefening is de secretaris relatief veel tijd kwijt met het invoeren en valideren van gegevens.
- Inzichtelijk maken van bijbehorende onzekerheden/onzekerheidsmarges bij prognoses, weersverwachtingen e.d.; de ‘betekenisgeving’ voor de afnemers van de sitraps.

De leden van de ANVS TF zijn goed op elkaar ingespeeld en ze weten wat ze van elkaar kunnen verwachten. Ze pakken hun taken snel en adequaat op. Werkafspraken zijn vastgelegd in de werkinstructies. Er is veel vertrouwen onderling. Een gevaar van dit ‘vertrouwen’ is dat er geen tijd wordt genomen om afspraken te maken omtrent overlegmomenten en terugkoppeling van informatie.

De ANVS TF handelt adequaat op basis van de beschikbare informatie. Het team haalt actief informatie op bij EPZ: gedurende de oefening is ongeveer elke 15 tot 20 minuten contact met EPZ om een update van de situatie te krijgen. Daarnaast belt EPZ elk uur om te laten weten dat er een EPZ sitrap is gedeeld. Ook maakt de ANVS TF gebruik van handboeken, stroomschema’s, tekeningen en andere relevante documenten om het scenario denken en het maken van berekeningen te ondersteunen. Op basis van de opgehaalde informatie voert de ANVS TF haar berekeningen uit en gaat verschillende mogelijke scenario’s af, zodat zij een prognose kan formuleren en het RGEN adequaat kan informeren. Op het moment dat de ANVS TF nieuwe relevante informatie van EPZ heeft ontvangen, geeft zij deze direct door aan het RIVM en/of de ANVS CO. De ANVS TF wacht niet tot zij de sitrap heeft geschreven om zo het RIVM in staat te

stellen haar eigen berekeningen uit te voeren of de ANVS CO bijvoorbeeld de ongevalsclassificatie aan te passen.

De ANVS TF handelt alleen op basis van geverifieerde informatie. De ANVS TF is zorgvuldig in het afgeven van een bronterm omdat een verkeerde bronterm grote schade kan veroorzaken. De samenwerking tussen de ANVS TF en de Adviseur Nucleair van de ANVS CO wordt door beide partijen als prettig en onmisbaar ervaren. De ANVS TF voorziet de Adviseur Nucleair van de laatste informatie en kan ter plekke overleggen en afstemmen wat de adviseur (en ANVS CO) nodig hebben om te kunnen handelen. Een concreet leerpunt uit deze oefening is dat voldoende tijd moet worden genomen om het door de TF opgestelde sitrap met de Nucleair Adviseur door te spreken zodat die van de volledige inhoud goed op de hoogte is. Hetzelfde geldt voor de lijn van ANVS TF naar het RGEN. Het RGEN ervaart de telefonische lijn als onvoldoende. Een liaison vanuit de ANVS TF in het RGEN om de informatie te duiden is wenselijk.

ANVS CO

De voorzitter van de ANVS CO hanteert een strakke vergadercyclus op basis van de BOB-methode. Het team komt vaak niet toe aan goede oordeelsvorming omdat er meer vragen en gewenste toelichtingen zijn in plaats van duiding. Elke vergadering eindigt met een adviesrapport en de volgende vergaderronde wordt vastgesteld (bijv. een uur later tenzij eerder noodzakelijk is).

De ANVS CO wil al snel nadenken over een *off site emergency*. Zij voelen zich echter geremd om dit te doen. Aan de ene kant vanwege hun technische achtergrond (meten is weten) en aan de andere kant omdat ANVS TF, EPZ en RGEN van mening zijn dat je pas over het niet onder controle zijn van de situatie moet gaan nadenken als daar reden voor is, en dat is in deze oefening nog heel lang niet het geval. Een ander argument om terughoudend te zijn met nadenken over een *off site emergency* als worst case scenario is dat dit onvermijdelijk leidt tot acceptatie ervan en dat een dergelijk scenario dan leidt tot te snel verregaande maatregelen communiceren en nemen.

In de oefening heeft de ANVS CO de rol en verantwoordelijkheden met betrekking tot het adviseren over de bronterm van de ANVS TF overgenomen en werkzaamheden, discussies en scenario denken herhaald. Daardoor leek het voor de ANVS TF alsof de ANVS CO geen vertrouwen had in de ANVS TF. Dit verdient verdere aandacht en verheldering inzake de rolverdeling en benodigde informatie voor zoveel de ANVS TF als de ANVS CO om te kunnen handelen (zodat wederzijds vertrouwen kan worden opgebouwd).

Zowel ANVS TF als ANVS CO hebben tijdens de oefening voldaan aan de afgesproken processen en de afgesproken output (sitrapen en adviezen). De plaatsvervangend voorzitter van de ANVS CO heeft op een aantal momenten contact gehad met de vraagregisseur in VRZ. Tijdens de oefening heeft de vraagregisseur vragen gesteld via een vooraf gedeeld formulier, maar de vraagregisseur heeft de ANVS CO niet gevraagd om een duiding van de geleverde informatie. De antwoorden op de enkele vragen die gesteld zijn door de vraagregisseur werden deels meegenomen in het volgende advies (antwoord = zie komend advies) of rechtstreeks beantwoord via dit formulier.

5 Overkoepelende indrukken en leerpunten

5.1 Toelichting

Een oefening van deze omvang is altijd bijzonder. De deelnemers hebben zich actief ingezet om zo goed mogelijk met de dreigende crisis om te gaan. In een situatie waarin meerdere teams op meerdere plekken samen moeten werken zijn er altijd uitdagingen. Ook het technische karakter van het onderwerp brengt per definitie uitdagingen met zich mee. Hierbij komt de maatschappelijke dynamiek bij een onderwerp als 'straling'. In de voorbereiding, maar zeker ook op de oefendag, hebben velen zich maximaal ingezet en belangrijke ervaringen opgedaan. Natuurlijk zijn er leerpunten. Zowel wat betreft zaken die behouden moeten worden als zaken die versterkt kunnen worden. Iedere situatie is anders en daarom is de kunst om zowel te leren als het gaat om de generieke crisisbeheersing als te leren van de bijzonderheden van een stralingsincident.

In dit afsluitende hoofdstuk benoemen we de belangrijkste overkoepelende observaties en leerpunten en doen we gericht aanbevelingen. Een belangrijk aandachtspunt bij de observaties is het feit dat er een regionale oefening heeft plaatsgevonden en dat een nationale oefening nog volgt. Dit betekent dat niet alle aspecten van de respons beoefend zijn, zoals de afstemming tussen het nationale niveau en het regionale niveau. Ook de internationale afstemming tussen België en Nederland is maar deels beoefend: bestuurlijk contact tussen het nationale niveau in Nederland en het federaal niveau in België niet is beoefend. De samenwerking tussen nationaal en regionaal zat wel in de oefening als het gaat om het aansluiten van expertise vanuit nationaal niveau op de regionale respons. In de oefenstaf is de nationale inbreng gesimuleerd. In de observaties hebben we rekening gehouden met deze scope. Daar waar bepaalde aspecten niet werkelijk beoefend zijn, benutten we wel de voorziene werkwijze zoals vastgelegd in de planvorming als referentie.

5.2 Overkoepelende observaties en leerpunten

1. **Alle oefendoelen zijn behaald.** Alle oefendoelen hebben een plek gekregen in de oefening (het ging immers om het oefenen en toetsen). In die zin zijn de oefendoelen sowieso gehaald. Als we inhoudelijk kijken dan is het melden en alarmeren het meest positief verlopen. Op andere onderwerpen is een meer verdeeld beeld te zien waarbij bepaalde aspecten goed zijn verlopen en op andere aspecten zich knelpunten hebben voorgedaan.
2. **De oefening was waardevol.** De deelnemers hebben veel geleerd en op onderdelen heeft een *reality check* plaatsgevonden. Ondanks een aantal beperkingen heeft de keuze voor een gescheiden oefening het positieve effect gehad dat de veiligheidsregio's uitgedaagd zijn om steeds zelf aan zet te zijn en te ervaren wat de uitdagingen zijn van interregionale afstemming. Tegelijkertijd is er de nadrukkelijke behoefte bij onder meer de burgemeesters en voorzitters veiligheidsregio's om de afstemming met het Rijk ook te beoefenen. Er zijn veel quick wins, onder meer in het versterken van de afstemming tussen ROT en RBT, het vanuit de bronregio met grotere regelmaat extern communiceren en het duidelijker richten van de afstemming tussen de operationeel leiders.
3. **Het systeem in de functionele nucleaire kolom staat:** expertise en plannen zijn aanwezig. Dat vormt een belangrijke basis. Tegelijkertijd moet in de afstemming en samenwerking met de algemene kolom worden gekomen tot een passende en effectieve aanpak. Op dat grensvlak zitten kansen voor versterking, vooral in het komen tot gezamenlijke duiding, bestuurlijke afstemming en afstemming in de communicatie.
4. **De kennis, expertise en informatie waren aanwezig, echter de grootste uitdaging bleek het komen tot een gezamenlijke duiding (van het beeld) als basis voor samenwerking.** Dit is beperkt gelukt. De voorziene wijze van duiden, informeren, adviseren en besluiten is complex. Dit was merkbaar op elk van de koppelvlakken: tussen nationaal en regionaal, tussen de regio's en tussen de regio Zeeland en België. Vanwege de genoemde scope van de oefening zijn vooral de bestuurlijke koppelvlakken niet beoefend, anders dan tussen de voorzitters veiligheidsregio's en in de simulatie vanuit de oefenstaf. Tegelijkertijd is in de plannen beperkt voorzien in de directe bestuurlijke afstemming. Mogelijk dat de Rijksoefening meer inzicht geeft in deze

aspecten. In de regionale oefening was op de koppelvlakken op tactisch en operationeel niveau duidelijk dat het informeren tijd kost en er op verschillende plekken afzonderlijke duiding plaatsvindt, zowel van de bestaande situatie als van zich mogelijk te ontwikkelen scenario's. De adviezen vanuit het CETsn zijn beperkt benut in de bestuurlijk advisering in de bronregio waar vooral werd gezocht naar meer houvast in het duiden van vervolgrisco's en scenario's. De pilot vraagregie heeft uitgewezen dat dit op deze manier niet goed is ingebed in de crisisstructuur. Er is geen gedeeld beeld gedurende de oefening bij de ROT's en RBT's. Wel op hoofdlijnen van de situatie maar niet qua verwachtingen, kritieke momenten, maatregelen en communicatie. De interregionale coördinatie kwam beperkt tot stand en was beperkt tot hoofdlijnen in vooral het bestuurlijke contact tussen de voorzitters veiligheidsregio. De afstemming met België is in ontwikkeling en was als exploratief aspect toegevoegd aan deze oefening.

5. Tijdens de oefening blijkt dat, naast de focus op de ongevalsclassificatie, de **maatschappelijke dynamiek** minstens zo belangrijk is. Deze dynamiek kan mede aanleiding zijn voor opschaling en intensievere, bestuurlijke afstemming. De uitdaging is om te komen tot een balans tussen beide aspecten: het voorkomen van een te enge focus op de technische situatie maar ook het voorkomen van het te veel meegaan in een maatschappelijke dynamiek zonder dat er een werkelijk gevaar is. Dit geldt vooral in die situaties waar het gevaar beperkt is, maar er wel onrust ontstaat. In een situatie waar er gevaar is en snelheid geboden is, moet bestuurlijk kunnen worden vertrouwd op de maatregelen die zijn voorbereid door betrokken professionals. Goede communicatie moet in alle gevallen gericht zijn op het bijdragen aan het realiseren van de doelen. Dit kan zijn het voorkomen/beperken van onnodige zorgen en onrust of juist het beïnvloeden van gedrag zodat bijvoorbeeld de evacuatie of het schuilen wordt bevorderd.
6. De **onderlinge afstemming over communicatie** bleek een grote uitdaging. Deels kwam dit door beperkingen in de oefeningen en deels had dit te maken met verschillende snelheden en onderlinge verwachtingen. Maatregelen en communicatie liepen in de beginfase niet synchroon. Het kost tijd om communicatieboodschappen voor te bereiden en tegelijkertijd ontwikkelt de situatie zich. Omdat er meerdere partijen betrokken zijn, is het belangrijk dat de rolverdeling duidelijk is en dat er snelheid kan worden gemaakt omdat alle partners weten wat de bedoeling is en ook de inhoud in belangrijke mate al is voorbereid. Tijdens de oefening werkte dit nog niet op deze manier. Ook in de voorbereiding van de oefening merkten we dat er nog geen eenduidig beeld is van de gewenste communicatie-aanpak en bijbehorende rolverdeling.
7. De **planvorming biedt weinig ruimte voor flexibiliteit en biedt beperkt houvast voor de regionale crisisteam**s. Er was sprake van een sterk geproefde behoefte om niet te veel in protocollen te denken maar juist de maatschappelijke dynamiek centraal te stellen. Dit past ook bij de bredere ontwikkelingen in de crisisbeheersing. De bestaande regionale planvorming is beperkt ondersteunend en flexibel op dit punt. De regionale planvorming geeft inzicht in maatregelen, organisatie en technische aspecten maar biedt beperkt houvast op bestuurlijk niveau. Daar is meer behoefte aan een focus op doelen en uitgangspunten, sleutelbesluiten en sleutelmomenten en een samenvatting van de maatregelen. Ook in het nationaal crisisplan stralingsincidenten zijn deze punten niet expliciet gemaakt. Daarin ligt het accent op de wijze van informeren en organiseren en verantwoordelijkheden.
8. **De voorziene wijze van interregionale afstemming liep tijdens de oefening anders**. Er is niet in een IROT en niet in een IRBT gewerkt. Contacten tussen de beide ROT's verliepen moeizaam. De voorzitters van de veiligheidsregio's hebben meerdere malen contact gehad. Uit de oefening blijkt dat de wijze van invullen van GRIP 5 nog niet voor iedereen helder is. Belangrijk is vooral het centraal stellen van de situatie en niet de structuur. Om af te stemmen en samen te werken is niet per se een GRIP 4 in twee regio's nodig en ook niet per se een RBT. Soms kan contact tussen de voorzitters volstaan. In andere situaties volstaat contact tussen operationeel leiders en bijvoorbeeld tussen communicatieprofessionals. Juist in onderlinge afstemming kan worden bepaald welke wijze van organiseren het beste past bij de situatie. Het belangrijkste is dat er gezamenlijke scenario's zijn, er gezamenlijke duiding is er afstemming is rond sleutelmomenten en -besluiten. Vervolgens heeft elk van de partners een duidelijke eigen rol en opgave in de uitvoering.

9. De **verschillen in voorziene maatregelen tussen Nederland en België** blijken ingewikkeld, vooral in de risico- en crisiscommunicatie. België treft verdergaande maatregelen dan Nederland (in een groter gebied), zoals het verspreiden van jodiumtabletten in een groter gebied.¹⁵ Ook de terminologie verschilt.
10. **Het informatiemanagement behoeft versterking.** Er worden verschillende informatiemanagementsystemen gebruikt door betrokken partners. Dit bemoeilijkt op momenten de eenduidigheid en benodigde snelle uitwisseling van informatie.

5.3 Aanbevelingen

In hoofdstuk 4 staan veel observaties en leerpunten. Overkoepelend is onze aanbeveling vooral om met elkaar een volgende stap te zetten die is gericht op vereenvoudiging van de wijze van samenwerking gericht op het sneller komen tot een gedeeld beeld, het inbouwen van flexibiliteit in de respons waarbij de situatie centraal staat en het vereenvoudigen van de planvorming.

1. **Versterken gedeeld situationeel beeld regionaal en nationaal en gezamenlijke duiding.** Het systeem is zo ingericht dat informatie wordt gedeeld, experts beschikbaar zijn en samen optrekken, coördinatie is ingeregeld, etc. Maar wat er niet is, is een expliciet moment van gezamenlijke duiding. Dit is iets anders dan sec de ongevalsclassificatie vaststellen. Het gaat over: wat is gebeurd? Waar zit de impact? De ervaring vanuit de Rijksoefening is hierbij belangrijke nog te verkrijgen input. Tegelijkertijd is in de planvorming niet voorzien in een dergelijk expliciet moment. Waar zitten de gezamenlijke uitdagingen? Dit kan tussen veiligheidsregio's, bijvoorbeeld in een overleg/videoconferentie tussen de beide OL's en beide voorzitters veiligheidsregio samen, eventueel aangevuld met vertegenwoordiging het CETsn. Indien er sprake is van opschaling van de nationale crisisorganisatie kan de gezamenlijkheid worden gerealiseerd doordat betrokken voorzitters van de veiligheidsregio's aansluiten bij / inbellen in een MCCb. Ambtelijk kan worden aangesloten bij een ICCb. Dit is nu niet beoefend, maar ook niet als zodanig voorzien in de planvorming. Ook vanuit België kan er mogelijk directe aansluiting plaatsvinden voor specifieke bespreekpunten. Zo wordt ook tegemoet gekomen aan de bestuurlijke behoefte om duiding vanuit het CETsn te krijgen. De vorm kan nader worden uitgewerkt. De rol van de HID was in de oefening zeer beperkt. Hierbij is een aandachtspunt dat de HID niet de schakel is naar de gehele nationale crisisorganisatie en het risico bestaat dat er meerdere lijnen nodig zijn om tot gewenste afstemming te komen (NCC/NCTV, HID en CETsn).

Advies: maak in de bestaande crisisplannen expliciet wat de mogelijkheden zijn voor gezamenlijke momenten. Ons advies is om te voorzien in de mogelijkheid dat het CETsn aansluit/inbelt bij het RBT en de mogelijkheid dat er directe bestuurlijke afstemming is door het (telefonisch of fysiek) aansluiten bij het ICCb en MCCb. Ga de mogelijkheid na van één liaison vanuit het Rijk in de regio, bijvoorbeeld door de rol van de HID te verbreden of naast de HID een liaison vanuit de NCTV toe te voegen (optioneel).

2. **Werken vanuit een gedeeld kader met heldere werkafspraken.** Er zijn plannen en procedures die veel inzicht geven in de mogelijke maatregelen. Dit is belangrijk. Tegelijkertijd is er niet één gedeeld strategisch kader met doelen, uitgangspunten, sleutelmomenten en sleutelbesluiten met bijhorende afspraken over hoe af te stemmen. Een gedeeld beeld van sleutelmomenten en sleutelbesluiten helpt in het tijdig informeren, bijvoorbeeld over een voorgenomen besluit met impact op andere bestuurslagen. Dit is de oplegger op bestaande plannen die in de acute fase houvast moet bieden en is vooral gericht op integraliteit. Dit moet helpen in de samenwerking tussen veiligheidsregio's, binnen veiligheidsregio's (tussen ROT en RBT) en tussen de veiligheidsregio's en de nationale crisisorganisatie. Het kan ook de advisering vanuit experts ten goede komen door hier in de advisering en scenariovorming rekening mee te houden. Dat maakt de vertaalslag van scenario's naar advies naar bestuurlijke informatie en advisering eenvoudiger. In de voorbereiding kunnen deze aspecten een plaats krijgen in de planvorming en

¹⁵ In haar reactie geeft België aan dat de voornaamste oorzaak hiervan het verkeerde gebruik van de bronterm door Nederland is.

bijvoorbeeld een scenariokaart. Hetzelfde geldt voor communicatie. Het is goed dat er contact is geweest tussen het CETsn en de regio's. Wat de precieze rol- en taakverdeling is als het NKC wordt opgeschaald is in deze oefening, door de oefenopzet, echter niet goed aan bod gekomen. Het verdient aanbeveling hier in de toekomst aandacht voor te hebben.

Advies: kom tot een gezamenlijk overzicht van sleutelmomenten en sleutelbesluiten en bijbehorende doelstellingen en uitgangspunten voor voorstelbare dilemma's. Verwerk dit in zowel het nationaal crisisplan stralingsincidenten als in de regionale planvorming. Benut deze voorbereiding tijdens een werkelijke situatie door na te gaan of er nog andere dilemma's of sleutelbesluiten die aandacht behoeven. Het bekrachtigen van doelen en uitgangspunten is bij uitstek geschikt voor de bestuurlijke afstemming interregionaal en tussen regio en nationaal. Hetzelfde geldt voor uitgangspunten. Dit aspect kan in een eventuele vervolgoefening gericht worden meegenomen.

3. **Verdere flexibilisering.** Er is hard gewerkt aan plannen en procedures. Het systeem staat. De expertise is er. Tegelijkertijd is de werkelijkheid van een nucleair incident heel dynamisch met tal van mogelijke ontwikkelingen. In een volgende stap is het belangrijk om de verschillende mogelijke instrumenten (van coördinatiemechanismen tot bevoegdheden, middelen, expertise, etc.) meer flexibel in te kunnen zetten. Dit geldt zowel voor het niveau van coördinatie (zoals GRIP 5) als voor de wijze van afstemmen (een IROT en IRBT of contact tussen OL's en contact tussen voorzitters van de veiligheidsregio's). Naast de ontwikkeling qua veiligheidssituatie is de maatschappelijke dynamiek een andere belangrijke factor waar de planvorming nu beperkt tot niet op is afgestemd. Juist vanuit inzicht in impact en sleutelmomenten en besluiten kan meer situationeel worden bepaald welke organisatie het beste past.

Advies: maak in het regionale rampbestrijdingsplan expliciet dat er verschillende mogelijkheden zijn voor interregionale afstemming. De specifieke invulling hangt af van wat de situatie vraagt. Wel zijn er verscheidene, voorstelbare bouwstenen voor deze afstemming (informatiemanagement, communicatie, OL's, bestuur en dergelijke). Benoem expliciet de mogelijkheid van maatschappelijke onrust zonder direct gevaar (technisch gezien).

4. **Werken vanuit gezamenlijke scenario's en adviezen** Elk van de teams is gebaat bij een eenduidig beeld van de situatie, gezaghebbende duiding en heldere scenario's. De expertise is centraal beschikbaar nationaal. Ook regionaal is expertise aanwezig en dit geldt ook internationaal (zoals in België). Om meer snelheid te kunnen maken en vooral gezamenlijke duiding te realiseren is ons advies landelijke en regionale expertise sneller samen te brengen en te komen tot een gezamenlijk product. De bronregio en de ontvangende regio kunnen op basis hiervan zelf de vertaalslag maken naar wat er in hun regio moet worden voorbereid en uitgevoerd. Zo ontstaat ook direct contact vanuit de regio's met het CETsn.

Advies: experimenteer met het direct aansluiten van regionale nucleair experts bij het CETsn (of andersom) zodat er een moment is van gezamenlijke operationele en technische duiding. Dit geldt ook voor meer directe gezamenlijke afstemming over de communicatie.

5. **Versterken informatiemanagement** De oefening toont aan dat het werken met drie verschillende informatiesystemen de snelheid en vindbaarheid van adviezen en besluiten niet bevordert. Het werken met drie verschillende systemen waarin door verschillende partijen wordt gewerkt aan het creëren van een beeld van de situatie, helpt niet. Er is nu immers geen centraal systeem waar alle teams in kunnen werken en toegang tot hebben en waar een echt gezamenlijk beeld tot stand komt. Daarnaast is het opvallend dat de Belgische crisisteam (op provinciaal niveau) wel toegang hebben tot LCMS maar de Nederlandse expertteams nog niet allemaal. Het zou voor deze teams een mooie manier zijn om te kijken of de regio's kunnen werken met de gegeven adviezen.

Advies: Zo lang er niet één centraal, gezamenlijk systeem is waar alle partijen toegang toe hebben en waar alle informatie samen komt, is ons advies heldere afspraken te maken over wat

er in welk systeem met elkaar wordt gedeeld en met welk doel. Verken de mogelijkheden om de informatielijnen te verminderen en bekijk de mogelijkheden om eventueel systemen te integreren.

6. **Vorbereiden op verschillen met België.** De oefening was een mooie kans om de internationale samenwerking te proeven. In het Rijksdeel zal dit zeker ook terugkomen, maar voor de regio is belangrijk dat de lijnen helder zijn. Een liaison vanuit België in het RBT werkt goed, aangevuld met bestuurlijk contact. Een gezamenlijk bestuurlijk contact tussen de voorzitters van de bronregio, het Rijk, België en andere voorzitters van betrokken veiligheidsregio's kan bijdragen aan gedeeld beeld. Op voorhand was al duidelijk dat de straal waarin maatregelen in beide landen worden voorzien verschilt. Ook zijn er verschillen in hoe wordt omgegaan met verschillende doelgroepen als het gaat om jodiumprofylaxe. Tijdens de oefening bleek dit ook. Dit vergt nog steeds aandacht, zowel in de verdere afstemming en harmonisering als in de implicaties als de verschillen blijven (hoe uit te leggen en af te stemmen?) Dit maakte nu geen onderdeel uit van de oefening, maar juist dit aspect leent zich goed voor afstemming op nationaal niveau omdat het vanuit de regio moeilijk tot niet te beïnvloeden is door de voorzitter veiligheidsregio. Ook op dit punt is het belangrijk om de ervaring van de Rijksoefening te benutten.

Advies: benut de oefenervaring in de bestaande bestuurlijke dialoog met België over de voorbereiding op stralingsincidenten om door te praten over hoe om te gaan met verschillen.

7. **Beoefenen interactie Rijk – regio** Door de splitsing van de oefening is de bestuurlijke samenwerking tussen Rijk en regio niet beoefend. Ook in het nationale deel van de oefening vindt deze interactie beperkt plaats. Mogelijk kan dit in kleinere deel oefeningen (MCCB/ICCB, RBT) op een later moment alsnog worden beoefend zonder dat de hele keten hoeft mee te doen.

Advies: maak op basis van de inzichten van de gehele NNO een vervolg Road Map gericht op de leerpunten inclusief aanpassingen in plannen en gerichte deel oefeningen/- trainingen.

Bijlagen

Bijlage 1 Tijdslijn

Tijdstip	Actie
07.00	Start oefening voor de responscel leden groep A ¹⁶ + oefenstaf
07.15	Start oefening d.m.v. melding EPZ naar VR Regio Zeeland en ANVS
07.20	Doormelding naar meldkamer VR MWB, provincie België
07.20	Melding EPZ bij NCC
07.23	NCC belt Procesmanager ANVS
07.25	Procesmanager contacteert Voorzitter CETsn.
07.30	Ontvangst meldingsformulier CETsn door EPZ
+/- 07.30	OL VR Zeeland besluit tot flexibel opschalen en enkel kernbezetting ROT, BM Borssele wordt geïnformeerd
07.39	Ontvangst fax melding EPZ bij VR Zeeland
07.46	Alarmering CETsn via ICAweb
07.50	Alarmering RGEN via pager
07.53	Alarmering DCC lenW door ANVS
08.27	Eerste communicatie bericht VR Zeeland ¹⁷ Bij de centrale van de EPZ aan de Zeedijk bij Borssele heeft door een ongeval een explosie plaatsgevonden. Hulpdiensten zijn onderweg, nadere informatie volgt. - VR Zeeland 07 Feb 2018 - 08:27
08.29	Ontvangst eerste omgevingsbeeld VR Zeeland vanuit responscel communicatie, de veiligheidsregio start op basis van deze beelden met de verdere communicatie berichtgeving ¹⁸
08.30	Start oefening responscel leden groep B
± 08.30	De nationale vraagregisseur wordt vroeg in de ochtend geactiveerd door het DCC lenW. Deze is actief in de responscel.
08.30	Start CETsn vergadering 1
08.30	SITRAP 1 EPZ – Emergency stand-by gedeeld met CETsn en Veiligheidsregio Zeeland ¹⁹
08.32	GRIP 2 VRZ
08.49	Oplevering advies 1 door CETsn aan DCC lenW, VRZ, NCC FO, Ceval en bestuur ANVS ²⁰
09.00	Tweede vergadering CETsn (einde: 09.20 uur)
09.05	ANVS informeert CGCCR door middel van telefonisch contact en aanvullende mail met informatie
09.08	RGEN verstuurt eerste SITRAP naar Evaluatiecel België
09.24	Tweede advies van CETsn naar DCC lenW, VRZ, NCC FO, Ceval en bestuur ANVS
09.25	Eerste mediabericht van burgemeester Dijksterhuis (BM Borssele) via de Veiligheidsregio Zeeland, activatie zeelandveilig.nl
09.30	SITRAP 2 EPZ gedeeld met CETsn en Veiligheidsregio Zeeland Classificatie: emergency stand-by
09.30	Eerste ROT VRZ: Besluiten: <ul style="list-style-type: none"> - ANVS vragen naar bevestiging niveau emergency stand-by - Regionaal vraagregisseur installeren - EPZ adviseur haalt status plant emergency op. - Schatten of er extra pomp capaciteit wordt gevraagd aan de brandweer. - Interne voorlichting communicatie opstarten - Volgend ROT om 11.00
09.36	Inbreng eerste omgevingsbeeld DCC lenW richting veiligheidsregio's ²¹
09.55	Derde vergadering CETsn

¹⁶ Zie voor de indeling van deelnemers en responscel leden bijlage 3.

¹⁷ Gedurende de ochtend plaatst de veiligheidsregio regelmatig updates op Twitter.

¹⁸ Gedurende de oefening worden er in totaal zes omgevingsbeelden gedeeld met de VR Zeeland vanuit de responscel communicatie

¹⁹ De SITRAP's zijn vanuit de responscel naar de deelnemende teams verzonden

²⁰ Advies bevat beeld en besluiten over de wijze van afstemming tussen de partijen

²¹ In totaal zijn er vanuit de responscel vier omgevingsbeelden uitgestuurd namens het DCC lenW en later NKC

09.56	Eerste Twitterbericht vanuit België over de opschaling van de Belgische crisisorganisatie
10.17	Eerste ROT MWB: - Briefing oefening - Aankondiging GRIP 2 vanwege maatschappelijke impact in Brabant
10.23	ANVS CO informeert IAEA
10.15	Lozing registratie op NMR
10.23	GRIP 2 VR MWB
10.30	Belgische crisisteams actief
10.45	SITRAP 3 EPZ Nieuwe classificatie: Plant emergency
10.49	Derde advies CETsn aan DCC IenW, VRZ, NCC FO, Ceval en bestuur ANVS
10.52	CETsn informeert IAEA door middel van een SRF op basis van INES 2 inschatting en de 2 ^e SITRAP
10.45	Tweede ROT MWB: - Onderzoeken wie en wanneer jodiumtabletten verspreid moeten worden aan hulpverleners binnen welke straal - Indicatief plot maken van de verspreiding van straling, met inachtneming van draaiende wind op basis van plant emergency en offsite-emergency. Basis voor voorbereiding van scenario's (worst case) - ROT richt zich op voorlichting en meten van straling - Afstemmen met Zeeland of verkeerscirculatie aangepast moet worden in verband met vraag afsluiten Zeeland vanwege mogelijke toekomstige evacuatie Zeeland dit in verband met eventuele opschaling naar GRIP 3 of 4.
11.00	Tweede ROT VRZ: - In communicatie bericht duiden waarom er metingen verricht i.c.m. bericht over lozing naar de omgeving - Betere duiding door EPZ wat prognose is na vrijkomen elementen in relatie tot vrijkomen stoffen buiten de bol. CETsn moet dit bevestigen aan de regio - EPZ moet in kaart brengen welke scenario's de komende 3,6,12 en 24 uur kunnen voorkomen zodat ROT kan voorbereiden - Communicatiebericht om ramptoeristen op afstand te houden - Communiceren dat lozing is geweest - Openen callcenter in afstemming ANVS - Verificatie plannen door België door OL en evt. vz VRZ contact oplatemen nemen - Opschalen naar GRIP 5 op advies vz VRZ - Volgend ROT 12.30
11.15	Advies CETsn over opschalen NKC
11.20	Publicatie veel gestelde vragen en antwoorden op zeelandveilig.nl door Veiligheidsregio Zeeland
11.45	Vierde advies CETsn aan DCC IenW, VRZ, NCC FO, Ceval en bestuur ANVS
11.45	GRIP 5 door voorzitter Veiligheidsregio Zeeland
11.45	Derde ROT VR MWB: - In kaart brengen wat GRIP betekent voor ROT-leden - Screenen en ontstemming in MWB wordt pas georganiseerd wanneer er ontstemming plaatsvindt buiten de site. - Scenario's uitwerken: o 1 doorstroom reguleren en opvang organiseren voor burgers voor het geval dat er geen besmetting heeft plaatsgevonden. Locaties worden gezocht door BV. o 2 als er wel besmetting heeft plaats gevonden wat moet er dan georganiseerd en geactiveerd worden? - Afstemmen communicatie boodschap en handelingsperspectief (in relatie tot verspreiding jodium in België).
11.49	Tweede SRF vanuit CETsn naar IAEA
12.00	SITRAP 4 EPZ: Classificatie: plant emergency
12.08	GRIP 5 wordt overgenomen door VR MWB
12.15	Vijfde vergadering CETsn

12.29	Eerste omgevingsbeeld VR MWB ²²
12.30	Derde ROT VRZ: Besluiten: <ul style="list-style-type: none"> - Voorbereidingen treffen om te schuilen en jodium profylaxe - Brandweer brengt in kaart welk gebied voorbereid moet worden - Evacuatieteam van bevolkingszorg is gestart met voorbereiden op eventuele evacuatie - Volgend ROT 14.00
12.48	Melding GRIP 5 gecommuniceerd via zeelandveilig.nl door afdeling communicatie
12.52	Eerste eigen communicatie bericht vanuit VR MWB over de effecten in MWB
13.00	SITRAP 5 EPZ vanuit responscel: Classificatie: site emergency
13.00	Eerste RBT VR Zeeland ²³ Besluiten: <ul style="list-style-type: none"> - ROT gevraagd om voorbereiden van scenario's in samenspraak met MWB en provincie Antwerpen - Interregionaal voorbereiden van de commissie in samenwerking met onafhankelijk nucleair adviseurs ANVS. Verzoek daar in mee te nemen wat er al is gebeurd aan emissie en wat er te verwachten is - Voorzitter stemt af met collega's MWB en Antwerpen. Stelt CvdK op de hoogte. Gaat na of minister al contact heeft gehad met Belgische collega over de maatregelen
13.00	Eerste RBT VR MWB. ²⁴ <ul style="list-style-type: none"> - Opvang evacuees planmatig binnen de organisatie voorbereiden nog niet in het veld - Ontsmetting meenemen in het plan opvang - Watervoorziening als aandachtspunt meenemen in het plan - Communicatie en aandacht voor maatschappelijke dynamiek meenemen inclusief handelingsperspectief naar bewoners - Onduidelijkheid in communicatie met België verhelpen - Ontluchting snelweg als scenario uitwerken door het ROT - Inventariseren evenementen binnen de regio - Verzoek aan AGS om feitelijk gebied straling te plotten - Uitgangspunt: economische schade meenemen in oordeelsvorming maar ondergeschikt aan gezondheidsbelang en onrust tegenhouden
13.15	OEFEN-INGREEP. ²⁵ ANVS TF wordt geïnformeerd over de off-site emergency
13.15	Vijfde advies CETsn aan DCC IenW, VRZ, NCC FO, Ceval en bestuur ANVS
13.25	Derde ROT VRZ: <ul style="list-style-type: none"> - Vergaderklok afstemmen op ROT Zeeland - Vraagregisseur brandweer in kaart brengen wat besmet gebied is - Stem af met beleidsteam met Zeeland wat ontsluitingsroute vanuit Zeeland is richting Brabant. - Stem af met BT wat voor opvang er geregeld moet worden - Communicatieboodschap opstellen voor BT - Berekening hoeveel burgers men in Brabant kan verwachten
13.30	Activatie publieksinformatienummer i.v.m. Borssele, nieuws verspreid door MWB en VR Zeeland
13.41	Derde SRF vanuit CETsn naar IAEA
13.45	Zesde vergadering CETsn
13.58	Eerste IAO (in responscel). Bespreekpunten waren: <ul style="list-style-type: none"> - Leiding en coördinatie: berust het voorzitterschap bij NCC of DCC IenW? - Knelpunten in de afstemming tussen regionale partijen en nationale partijen. De Nederlandse regio's willen te nemen besluiten of maatregelen graag afstemmen met de Belgische provincies. De provincies zijn echter niet bevoegd om uitspraken te doen over te nemen besluiten of maatregelen. Dit is een federale bevoegdheid. De afspraak in België is echter dat het federale niveau geen contact heeft met de

²² In totaal zijn er gedurende de oefening twee omgevingsbeelden met de VR MWB gedeeld vanuit de responscel.

²³ De opkomst van het RBT is gedurende de oefening nagespeeld om de agenda's van de deelnemers te kunnen blokken. De BM van Borssele en Terneuzen waren gedurende de ochtend aanwezig bij het ROT.

²⁴ Idem als voetnoot 18.

²⁵ Classificatie: off-site emergency

	veiligheidsregio's.
13.59	CETsn informeert Duitsland en Luxemburg ²⁶
14.00	Vierde ROT VRZ: <ul style="list-style-type: none"> - In gebied van 500meter cirkel mag geen publiek komen in verband met gemeten waarden op terreingrens (noodbevel) - EPZ levert om 17.00 gegevens over de inhoud van de geplande lozing om 24.00 - CET om advies vragen welk gebied geëvacueerd moet worden, alleen taartpunt of ook cirkel 5km - Scenario ontsmetten opnemen als onderdeel van evacuatieplan - Indirecte maatregelen zoals opgenomen in de planvorming worden voorbereid/genomen - CET advies vragen welke indirecte maatregelen getroffen moeten worden - Volgend ROT 15.30
14.15	OEFEN-INGREEP: Nadat er vanuit de VR Zeeland meerdere keren contact wordt opgenomen met de minister in de responscel over het contact en de afstemming met België, wordt er besloten het contact door middel van een oefeningreep tot stand te brengen. Dit met het oog tot het behalen van het oefendoel, afstemmen en informatiedeling met alle betrokken spelers.
14.28	VZ CETsn kondigt off-site af en adviseert tot opschaling naar nationaal niveau
14.30	SITRAP 6 EPZ. Classificatie: off-site emergency
14.30	Persbericht verstuurd door België
14.45	Tweede RBT MWB: <ul style="list-style-type: none"> - Interregionale afstemming over eventuele evacuatieroutes vanuit Zeeland - Communicatie boodschap vanuit Zeeland is leidend - Worst-case scenario verder uitbouwen in een interregionaal OT
14.59	Zesde en laatste advies CETsn aan DCC IenW, VRZ, NCC FO, Ceval en bestuur ANVS. <ul style="list-style-type: none"> - Maatregelen graasverbod en sluiten kassen voorbereiden, inclusief crisiscommunicatie, in Noord-Oost-tot Oostelijke richting (sector 2, 3 en helft van vier conform het rampenbestrijdingsplan Zeeland) tot aan de Duitse grens. Het vrijkomen van radioactieve stoffen wordt verwacht om 24.00 uur gedurende 7 uur. - Voorbereiden directe maatregelen: <ul style="list-style-type: none"> • Evacuatie: hoeft niet te worden voorbereid • Schuilen: in een zone van 35 km ten NO-O (sector 2 en 3) van de kerncentrale. • Jodiumprofylaxe: Tablet moet voor de start van het vrijkomen van radioactieve stoffen worden ingenomen. Streeftijd tussen 22.00 en 24.00 uur. <ul style="list-style-type: none"> • Kinderen in een zone van 35 km ten NO-O (sector 2 en 3) van de kerncentrale • Volwassenen in een zone van 5 km ten NO-O (sector 2 en 3) van de kerncentrale. - NKC moet in actie komen. NKC moet communiceren over: <ul style="list-style-type: none"> • Off-site emergency • Het voorbereiden van maatregelen - Informeren IAEA (doormelden aan België, Luxemburg en Duitsland) en USIE Actief communiceren zie NIEUWE communicatieboodschap
15.00	Tweede IAO (in responscel) op basis van laatste advies CETsn. Bespreekpunten: <ul style="list-style-type: none"> - Leesbaarheid van adviezen CETsn, onder andere door de volgordelijkheid en doordat niet in één oogopslag duidelijk is waar de nieuwe informatie kan worden opgehaald. - Crisiscommunicatie: onduidelijkheid over de verhouding tussen communicatie-advies van het CETsn en het NKC. - Verstrekking jodium. - Er bestaat geen eenduidig beeld over wat de maatregelzones inhouden. - In het CETsn advies werd gesproken over een graasverbod. LNV vroeg zich af wat dit betekent voor andere dieren (bijvoorbeeld een ophokplicht).

²⁶ Melding heeft niet daadwerkelijk plaatsgevonden omdat beide landen geen onderdeel waren van de oefening.

15.20	GENF bericht vanuit CETsn naar IAEA
15.30	Vijfde ROT MWB: <ul style="list-style-type: none"> - Afstemmen over mogelijke ontruiming ziekenhuis Goes - Evenementen en voetbalwedstrijden in MWB kunnen doorgaan - Advies over doorgaan of afgelasten carnaval wordt op 8 feb afgegeven
15.30	Vijfde ROT VRZ: <ul style="list-style-type: none"> - Advies voorbereiden evacuatie sector 2,3,4 en 5 op basis van verschillende meteo. Schuilen tot 30km - Communicatiebericht opstellen m.b.t. voorbereidende werkzaamheden - Dilemma RBT, minder zelfredzamen preventief evacueren of laten schuilen? - Strategie bepalen in zet hulpverleners en wegbeheerders m.b.t. profylaxe - Dilemma RBT, start indirecte maatregelen op basis van planvorming
15.54	Publicatie gezamenlijk persstatement veiligheidsregio MWB, Zeeland en België
16.00	Derde RBT VRZ: <ul style="list-style-type: none"> - Besluit 30 km. schuilen en jodiumprofylaxe - Besluit over evacuatie verminderd zelfredzamen in volgend BT (vóór 17.00 uur i.v.m. voorbereiding) - Departementen verantwoordelijk voor indirecte maatregelen verzoeken deze uit te voeren zoals in de planvorming opgenomen binnen het verwachte depositiegebied - ROT wordt verzocht scenario's voor langere termijn te maken
16.00	Derde RBT MWB: <ul style="list-style-type: none"> - Start uitwerking scenario's voor de lange termijn (minimaal 72 uur) - Evacuatie binnen het scenario is niet nodig - Schuilen in een gebied van 30km cirkel - Samenwerking tussen ROT interregionaal verder vorm geven. - Persmoment naar lokale pers in Brabant plannen
16.30	Persmoment in de oefening waarbij door zowel de BM van Borssele, de BM van Terneuzen en de directeur Publieke Gezondheid VRZ de pers te woord wordt gestaan.

Bijlage 2 Lijst van afkortingen

Organisatie / functie / afkorting	Toelichting
AC	Algemeen Commandant
AGS	De Adviseur Gevaarlijke Stoffen is binnen de brandweer de adviseur op het gebied van redding, bronbestrijding, ontsmetting, en mogelijke gevolgen voor het effectgebied bij incidenten met gevaarlijke stoffen.
ANVS	De Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming is een ZBO en verantwoordelijk voor toezicht en beleid op het gebied van nucleaire veiligheid in Nederland. Tevens is de ANVS deskundig expert bij stralingsongevallen.
ANVS CO	ANVS Crisisorganisatie
ANVS TF	ANVS Task Force is onderdeel van het CETsn en ondergebracht bij het RGEN. Zij levert informatie over de status van de installatie, de bronterm en stelt de ongevalsclassificatie en de INES inschaling vast.
arbpSI	Algemeen Rampenbestrijdingsplan Stralingsincidenten
Burgemeester	De burgemeester heeft het opperbevel over de bestrijding van rampen en zware ongevallen.
BVS	Bestuurlijke Verbindingsschakel, een verbindende schakel (liaison) op bestuurlijk niveau tussen ministerie en veiligheidsregio, met name in de warme fase.
CC-Fed	Federaal Coördinatie Comité. Het crisiscentrum op nationaal niveau in de Belgische crisisstructuur.
CC-Gem	Het crisiscentrum op lokaal niveau in de Belgische crisisstructuur.
CC-Prov	Coördinatie Comité van de federale diensten van de Gouverneurs. Het crisiscentrum op provinciaal niveau in de Belgische crisisstructuur.
Celevel	Evaluatiecel Belgische crisisstructuur. Evalueert de situatie op radiologisch en technisch vlak, op basis van de informatie die zij ontvangt vanuit de getroffen site, de meetcel en deinstellingen die in deze cel vertegenwoordigd zijn, en adviseert omtrent de te nemen beschermingsmaatregelen voor de bevolking en het milieu.
CETsn	Crisis Expert Team straling en nucleair. Landelijk kennis- en adviesnetwerk waarin de nucleaire en stralingskennis en deskundigheid van diverse instituten bij elkaar komt en adviezen worden opgesteld.
CGCCR	Coördinatie- en Crisiscentrum van de Regering. Verantwoordelijk voor de voorbereiding en beheersing van crisissituaties op nationaal niveau. Ook is het CGCCR aangewezen als 'single point of contact' tijdens crises voor buitenlandse overheidspartners.
CvdK	Commissaris van de Koning.
DCC IenW	Het Departementaal Crisis Centrum van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat verzorgt de afstemming tussen de verschillende directies binnen het ministerie.
DCO IenW	Directie Communicatie van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Richt zich op het ontwikkelen, adviseren over en toezien op de externe en interne communicatie van het ministerie.
EPZ	Elektriciteits Produktiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ). Elektriciteitsproducent in Zeeland, eigenaar van kerncentrale Borssele.
FANC	Het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle is de Belgische autoriteit voor nucleaire veiligheid.
GBT/RBT	Het Gemeentelijk Beleidsteam staat onder voorzitterschap van de betrokken burgemeester. Bij meerdere betrokken burgemeesters staat het Regionaal Beleidsteam onder voorzitterschap van de voorzitter van de Veiligheidsregio.
HID RWS	Hoofdingenieur-directeur Rijkswaterstaat.
HOvJ	Hoofdofficier van Justitie is het hoofd van een arrondissementparket en zorgt ervoor dat het beleid van het OM in het arrondissement wordt uitgevoerd. De HOvJ is voor wat betreft de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde verantwoordelijk voor de inzet van opsporingsdiensten.
IAEA	De International Atomic Energy Agency is een agentschap van de Verenigde Naties opgericht om samen te werken aan wetenschappelijke en technische

	vooruitgang van nucleaire technologie en een vreedzaam gebruik.
IAO	Het Interdepartementaal Afstemmingsoverleg kan de MCCb en ICCb ondersteunen of adviseren.
ICCb	De Interdepartementale Commissie Crisisbeheersing adviseert het MCCb en neemt waar nodig ook zelf besluiten.
INES classificering	International Nuclear and Radiological Event Scale. Ingevoerd in 1990 door het Internationaal Atoomenergieagentschap (IAEA), zodat er naar het publiek gecommuniceerd kon worden over de ernst van een kernongeval of incident in een (civiele) nucleaire installatie.
IRBT	Interregionaal RBT
IROT	Interregionaal ROT
KNMI	Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut. Is één van de organisaties van het RGEN en zorgt voor diagnose en prognose van de meteo.
KWR	KWR Watercycle Research Institute is één van de organisaties van het RGEN en is de verbindende schakel met de drinkwaterbedrijven. KWR stelt onder andere het beeld op van ruw- en rein water.
LCMS	Landelijk Crisismanagement Systeem
LOCC	Landelijke Operationeel Coördinatie Centrum draagt zorg voor de landelijke coördinatie van de operationele inzet tijdens rampen, calamiteiten en grootschalige evenementen. Het LOCC is hiervoor het landelijk aanspreekpunt.
Lokale bevolking	De bevolking die getroffen kan worden door nucleaire incidenten en waarop maatregelen van overheidsinstanties en hulpdiensten kunnen zijn gericht.
Lokale driehoek	De lokale driehoek bestaat uit de burgemeester, Hoofd Officier van Justitie en de eenheid chef van de politie. De driehoek heeft het gezag t.a.v. inzet van de politie ten behoeve van openbare orde en rechtshandhaving.
Lokale hulpdiensten	Lokale hulpdiensten zijn brandweer, politie, GHOR (ambulance) en de afdeling bevolkingszorg binnen de gemeente.
LNv	Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
MCCb	De Ministeriële Commissie Crisisbeheersing besluit over de aanpak in een situatie waarbij de nationale veiligheid in het geding kan zijn.
Meldkamer	De meldkamer waar alle alarmmeldingen voor de hulpdiensten uit de betreffende regio binnenkomen.
Minister IenW	De Minister van Infrastructuur en Waterstaat geeft politieke leiding aan het departement. De minister is politiek verantwoordelijk voor het beleidsterrein nucleaire veiligheid en stralingsbescherming.
Minister van Binnenlandse Zaken (België)	Belgische Minister van Binnenlandse Zaken (Minister van BIZA). Het ministerie van Binnenlandse Zaken in België is verantwoordelijk voor politionele en civiele veiligheid, crisisbeheer, vreemdelingenbeleid, registratie en identificatie van natuurlijke personen, beheer van de institutionele en reglementaire aspecten en van de uitoefening van democratische rechten.
NCC	Het Nationaal Crisiscentrum is onderdeel van de NCTV en faciliteert informatiemanagement en crisiscommunicatie op rijksniveau. Ook is het NCC aangewezen als 'single point of contact' tijdens crises voor buitenlandse overheidspartners.
NCS	Nationaal Crisisplan Stralingsincidenten
NCTV	Nationale Coördinator Terrorisme en Veiligheid en onderdeel van het ministerie JenV. Bestaat uit verschillende directies o.a. de directies crisisbeheersing en beveiliging.
NKC	Nationaal Kernteam Communicatie is verantwoordelijk voor afstemming tussen de betrokken departementen van de crisiscommunicatie.
NNO	Nationale Nucleaire Oefening
NVIC	Het Nationaal Vergiftigingen Informatie Centrum van het UMC Utrecht is één van de organisaties van het RGEN en stelt adviezen op over maatregelen die door hulpverleners en overheden genomen kunnen worden om de gezondheidsrisico's voor hulpverleners en burgers te beperken, zoals het innemen van jodiumprofylaxe.
OL	Operationeel Leider. Geeft leiding aan de multidisciplinaire samenwerking in het ROT.
OM	Het Openbaar Ministerie is belast met de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde en met andere bij wet vastgestelde taken.
OTO-programma	Opleiden, Trainen en Oefenen programma

Provinciegouverneur (België)	De provinciegouverneur staat aan het hoofd van een provincie. Ten aanzien van de rampenbestrijding heeft de Gouverneur en zijn staf de bestuurlijke verantwoordelijkheid wanneer er sprake is van een grote ramp in België of als er sprake is van een ramp die zich afspeelt binnen meerdere gemeenten.
RBT	Regionaal beleidsteam
RGEN	Radiologisch en Gezondheidskundig Expertise Netwerk (voorheen CET-straling/BORI en BOGI). Het RGEN is onderdeel van het CETsn en wordt gecoördineerd door het RIVM.
RIKILT	Het RIKILT is één van de organisaties van het RGEN en levert informatie aan met betrekking tot de (potentiële) radioactieve besmetting van de Nederlandse voedselproductie en adviseert over indirecte maatregelen voor de land- en tuinbouw, veeteelt en visserij. Het RIKILT beschikt over het Landelijk Meetnet Radioactiviteit in Voedsel (LMRV).
RIVM	Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu voert regie over het RGEN en is zelf ook één van de organisaties van het RGEN. Het RIVM berekent onder andere verspreiding en depositie en beschikt over twee radiologisch/nucleaire meetwagens, het radionuclidenlaboratorium en het Nationaal Meetnet Radioactiviteit.
ROT	Het Regionaal Operationeel Team is operationeel eindverantwoordelijk voor de algemene operationele inzet.
SOB	Splijtstofopslagbassin
USIE	Unified System for Information Exchange in Incidents and Emergencies
Veiligheidsregio's (VR)	Veiligheidsregio's zijn op regionaal niveau verantwoordelijk voor de rampenbestrijdingsplannen. De Veiligheidsregio is een gezamenlijke regeling ingesteld door de betrokken gemeente(n).
Voorzitter Veiligheidsregio	De voorzitter van de veiligheidsregio is de burgemeester van de grootste gemeente binnen de veiligheidsregio.
VR MWB	Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant
VRZ	Veiligheidsregio Zeeland
VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
West-Vlaanderen, Antwerpen, Oost-Vlaanderen, overige regio's (België)	Provincies in België. Deze provincies hebben federale verantwoordelijkheden op provinciaal niveau in de Belgische crisisorganisatie en hebben ook onderlinge afspraken met Nederlandse veiligheidsregio's i.v.m. nucleaire afspraken.

Bijlage 3 Overzicht deelnemers

Overzicht deelnemers, responscel leden en oefenstaf:

ROT VR Zeeland
Operationeel Leider
Schaduw OL
AC Brandweer
AC GHOR
AC Politie
AC Politie
AC Bevolkingszorg
Informatiemanager
Informatiemanager
Communicatieadviseur ROT
Liaison Defensie
AC RWS
Liaison EPZ
Liaison VR MWB
Liaison Provincie
Liaison Waterschap
Liaison Waterbedrijf Evides: bedrijfsvoerder Control Centrum
Liaison Waterbedrijf Evides: Communicatie adviseur
Notulist
Nucleair Adviseur, AGS
Nucleair Adviseur, AGS

RBT VR Zeeland
Voorzitter
BM Middelburg
BM Noord Beveland
BM Sluis
BM Veere
BM Tholen
BM Borssele
BM Kapelle
Bestuurlijk adviseur
Bestuurlijk adviseur
Communicatieadviseur BT
HOvJ
Operationeel Leider
Strategisch adviseur Brandweer
Strategisch adviseur GHOR
Strategisch adviseur Politie
Strategisch adviseur Bevolkingszorg
Strategisch adviseur RWS/Best. Verb. schakel
Strategisch adviseur RWS/Best. Verb. Schakel
Informatiemanager
Voorzitter Waterschap
Strategisch adviseur Provincie / Liaison CvdK
Strategisch adviseur België / Liaison gouverneur Oost-Vlaanderen
Liaison Defensie
Liaison Defensie
Liaison Waterbedrijf Evides: manager bestuursondersteuning
Notulist

Sectie BW / WVD
HBE (hoofd bron- en Emissiebestrijding) / HIN (hoofd IM)
HBE (hoofd bron- en Emissiebestrijding)
CVE (commandant verkenningseenheid / MPL (meetplanleider)
Ondersteuner
Ondersteuner
Nucleair Adviseur in rol van vraagregisseur
Nucleair Adviseur in rol van vraagregisseur

Sectie GHOR
HTO Geneeskundige Zorg
Operationeel Medewerker Sectie GHOR
Operationeel Medewerker Sectie GHOR
Operationeel Medewerker Sectie GHOR
GAGS
GAGS i.o.

Sectie Politie
Hoofd Openbare Orde (HoHa)
Hoofd Openbare Orde (HoHa)
Hoofd Informatie (HIN)
Hoofd Ondersteuning (HON)
Hoofd Mobiliteit (HMOB)
Hoofd Opsporing (HOPS)
Algemene ondersteuning AC
Algemene ondersteuning AC
Communicatie Politie
CCB

Sectie Bevolkingszorg
HTO omgevingszorg
HTO evacuatie
HTO evacuatie
Ondersteuner
Ondersteuner
Ondersteuner
Informatiemanager, Informatie Coördinator

Sectie Communicatie
Teamleider
HTO Communicatie
HTO Communicatie
LCMS-coördinator
Communicatieadviseur
Communicatieadviseur
Persvoorlichter
Persvoorlichter
Persvoorlichter
Publieksvoorlichter
Publieksvoorlichter
Webredacteur
Webredacteur
Persvoorlichter en webredacteur tot 09.00
Ondersteuner team
Ondersteuner team

Sectie Informatiemanagement

IM Sectie

IM Sectie

IM Sectie

Regiekamer

Regiekamer

Reserve tbv liaisonfunctie

Algehele waarneming en ondersteuning

Algehele waarneming en ondersteuning

Algehele technische ondersteuning

Actiecentrum Defensie

Medewerker

Medewerker

Actiecentrum RWS

Nautisch Adviseur

Adviseur Waterkwaliteit

Adviseur Wegen (bij Sectie Politie)

Sectie Brabant Water

Sectieleider bedrijfsvoering

Perswoordvoerder

ROT VR MWB

Regionaal Operationeel Leider

AC Brandweer

AC GHOR

AC Politie

AC Bevolkingszorg

Informatiemanager ROT

Informatiecoördinator ROT

Plotter ROT

Communicatieadviseur ROT

Liaison Defensie

Liaison Waterschap

RBT VR MWB

Voorzitter VR

Burgemeester Breda

Burgemeester Bergen op Zoom

Burgemeester Etten-Leur

Burgemeester Oisterwijk

Burgemeester Roosendaal

Burgemeester Woensdrecht

Burgemeester Hilvarenbeek

Burgemeester Waalwijk

Burgemeester Werkendam

Algemeen directeur VR

Strategisch adviseur Brandweer

Strategisch adviseur GHOR

Strategisch adviseur Politie

Strategisch adviseur Bevolkingszorg

HOvJ

Strategisch communicatieadviseur

Informatiecoördinator BT

Bestuurlijk adviseur

Verslaglegger 1

Verslaglegger 2
Voorzitter Waterschap

Sectie BW
Hoofd Informatie
Hoofd Ondersteuning
Hoofd Bron- en Emissiebestrijding
Meetplan leider
Stralingsdeskundige
Stralingsdeskundige
Stralingsdeskundige
Stralingsdeskundige

Sectie GHOR
Hoofd Informatie
Hoofd Ondersteuning

Sectie Politie
Ondersteuner CCB

Sectie Bevolkingszorg
Sectielid Bevolkingszorg
Sectielid Bevolkingszorg

Taakorganisatie Crisiscommunicatie
HTO Crisiscommunicatie
Adviseur Taakorganisatie crisiscommunicatie
Voorlichter Pers en Publiek

GMK
Calamiteitencoördinator (ochtenddienst)
Calamiteitencoördinator (avonddienst)

CETsn (RGEN + ANVS)	
RGEN	
Voorzitter	
Secretaris	
Procesmanager	
RGEN Meten	
RGEN Meten	
RGEN Modelleren	
RIVM Modelleurs	
RIVM Modelleurs	
RIVM WVI functionaris	
ICT-ondersteuner	
ICT-ondersteuner	
Vertegenwoordiger NVIC	
Vertegenwoordiger Rijkswaterstaat	
Vertegenwoordiger KWR	
Vertegenwoordiger RIKILT	
Vertegenwoordiger Defensie	
Vertegenwoordiger Defensie	
Vertegenwoordiger KNMI	
Vertegenwoordiger KNMI	
ANVS Taskforce, Brontermdeskundige	
ANVS Taskforce, Reactordeskundige	

CETsn Frontoffice
Voorzitter
Plv. voorzitter
Secretaris
Procesmanager 1
Procesmanager 2
RGEN liaison
Adviseur Nuclear
Adviseur Stralingsbescherming
Adviseur Security
Adviseur Communicatie CETsn
ANVS Communicatie backoffice
Adviseur communicatie ANVS

België
Federale dienst Gouverneur Oost-Vlaanderen
Federale dienst Gouverneur Antwerpen
Diensthofd noodplanning Oost-Vlaanderen
Diensthofd noodplanning Antwerpen
Technische / radiologische informatieuitwisseling
Technische / radiologische informatieuitwisseling
Vertegenwoordiger Communicatie (strategie en coördinatie)
Vertegenwoordiger Beleid (het nemen van maatregelen)
Adjunct FGI OVL
Militair Commando OVL
Vertegenwoordiger FDG Antwerpen
Vertegenwoordiger FDG Antwerpen
Kabinet Gouverneur – Communicatie
Federale Politie OVL
Militair Commando OVL
Vertegenwoordiger Crisiscentrum Vlaamse Overheid
FDG OVL
Federaal Gezondheidsinspecteur OVL

Responscel Regio
LOCC
Respons LOCC
Deelnemende organisaties
Vertegenwoordiger RWS
Vertegenwoordiger RWS
Vertegenwoordiger RWS
Ondersteuning BVS RWS
Ondersteuning BVS RWS
Ondersteuning BVS RWS & Communicatie
Respons Adviseur Wegen
Respons Defensie
EPZ 1
EPZ 2
ANVS Task Force, liaison bij EPZ
Vertegenwoordiger Evides
Vertegenwoordiger TenneT
Vertegenwoordiger Chemiesector
Vertegenwoordiger Landbouwsector
Vertegenwoordiger Zorgsector/ziekenhuizen
Veiligheidsregio Zeeland
Oefenleider/voorzitter
Respons Brandweer
Respons Brandweer
Respons Brandweer

Respons GHOR
Respons GHOR
Respons Politie
Respons Politie
Respons Politie
Respons Bevolkingszorg
Respons Bevolkingszorg
Respons Bevolkingszorg
Vertegenwoordiger IM
Vertegenwoordiger IM
Veiligheidsregio MWB
Oefenleider/voorzitter
Respons Brandweer
Respons GHOR
Vertegenwoordiger Markiezaten
Vertegenwoordiger De Baronie
Vertegenwoordiger Hart van Brabant
Vertegenwoordiger Waterschap

Responscel Communicatie
Oefenleider
Coördinator communicatie/persconferentie
Communicatie EPZ
Overige partners / betrokken organisaties Zeeland
Overige partners / betrokken organisaties Zeeland
Overige partners / betrokken organisaties MWB
Overige partners / betrokken organisaties MWB
NCC
DCO IenW
DCO IenW, plv. voorzitter NKC
NCC
NCC
Omgevingsanalist DCO IenW
Pers/Media
Merlin media simulator / omgevingsbeeld / pers
Pers/media
Pers/media

Responscel 'Plus' Rijk
DCC IenW Hoofd en aanspreekpunt BVS
Vraagregisseur Rijk - CETsn, piketcrisismanager DCC IenW en aanspreekpunt reguliere RWS-processen
Piketmedewerker crisisbeheersing DCC IenW
DCC IenW
DCC IenW
Vertegenwoordiger VWS
Vertegenwoordiger EZ
Vertegenwoordiger DCC Defensie
NCC (Front Office)
NCC
Vertegenwoordiger IenW in IAO en minister

Responscel België
CGCCR: emergency director, woordvoerder, permanentie 24/7 + ondersteunende functies
FANC: radiologische en technische analyse (beperkte evaluatiecel)

Oefenstaf, Observatoren en Overige Oefenbegeleiders
Oefenstaf
Oefenleider
Dee-evaluator DCC IenW, NCC
Centraal oefenleider
Coördinator/Oefenleider responscel Rijk
Vertegenwoordiger facilitaire zaken
Coördinator RGEN
Oefenbegeleider DCC IenW
Observatoren
Coördinatie oefening Rijk
Observator communicatie
Observator Rijk
Observator Regio
Overige oefenbegeleiders op locatie
ANVS TF
CETsn FO
Coördinator DCC IenW

Over het COT

Het COT is een gespecialiseerd bureau op het gebied van veiligheids- en crisismanagement. Ons werkterrein strekt zich uit van vraagstukken over security ambities en de vormgeving van lokaal veiligheidsbeleid tot de voorbereiding op crisissituaties. Met onze kennis en kunde helpen we opdrachtgevers in complexe situaties waarbij grote risico's worden gelopen, strategische belangen op het spel staan en vaak vele stakeholders zijn betrokken. Advies, onderzoek, en training en oefening vormen de basis van onze dienstverlening. Het COT opereert vanuit Rotterdam, is onderdeel van Aon Global Risk Consultants en een volledige dochteronderneming van Aon Nederland.

Meer informatie: www.cot.nl

Dit rapport is uitsluitend bestemd voor de opdrachtgever. De inhoud van dit rapport is gebaseerd op omstandigheden bij en informatie ter beschikking gesteld door de opdrachtgever. Op geen enkele wijze kan worden gegarandeerd dat beschreven omstandigheden volledig in overeenstemming zijn met van toepassing zijnde wet- en regelgeving. Derden die van dit rapport kennisnemen kunnen aan dit rapport geen rechten ontleen.

© 2018 COT Instituut voor Veiligheids- en Crisismanagement B.V.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze rapportage mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van COT Instituut voor Veiligheids- en Crisismanagement B.V.

